

Dnevnik za gospodarstvo prosveto in politiko

Račun pri pošt. čekov.
zavodu št. 11.842.

d 1. januarja dalje imenovala Oslo.

ŠKOFOV LIST V OBRAMBI MINISTRA SUŠNIKA ZAGOVARJA ZA-
KONOLOMSTVO.

Jesro obtožbe proti ministru Sušniku tvori trditve, da je on oskodoval državo za 25 milijonov Din, in da je pri nakupu tračnice ter železniškega materiala postopal na nezakonit način. «Slovenec» se moti, ako meni, da je mogoče to obtožbo izpremeniti v pohvalo že samo s tem, da je obtožneno podal o obtožbi svoje pojasnilo. Prvič je vsako tako pojasnilo enostransko. Javnost nima zanj nobenega dokaznega materiala, tudi če bi si hotela sama ustvariti objektivno sodbo. Drugič pa je Sušnikovo pojasnilo že na prvi pogled zelo nezadostno. Ako bi pr. pravi G. Sušnik, da dobimo sedaj tračnice od reparacij za 20 % ceneje kot po pogodbah iz l. 1923., je to lahko gola neresnica. Lansko leto n. pr. je znašal kurz dinarja v Curihu 5-15, a letos znaša 7-50. Naš denar je porasel za 37 % in ker se tračnice plačujejo v tuji valuti, bi v tem slučaju še vedno Sušnikove tračnice morale biti za 17 % dražje od lanskih. Razven tega je tudi od lanskega leta padla cena surovega železa za 10 do 15 %, kar tudi ne govori v prilog Sušnikovi trditvi. Ako bi hotela javnost Sušnikovo pojasnilo analizirati in si ž njim ustvariti jasno sliko, bi torej po-

Temu komunikeju dostavlja »Jutarnji list«: Kakor se iz razgovorov s člani predsedstva HRSS da razbiti, je na ta zaključek mnogo vplivalo dejstvo, da je nacionalni blok sprejel Timotijevečvo kandidaturo z največjo pripravnostjo.

V nadaljnjem objavlja vodstvo HRSS nastopno: Ker se je kot največja potreba današnje situacije in večine pokazala, da se čim čvršče zveže in vzdrži federalistični blok, je vodstvo HRSS včeraj obvestilo dr. Korošca in dr. Spahla, naj v najkrajšem roku proučita zaključek, ki je bil pred časom sklenjen in po katerem morajo stranke federalističnega bloka sestavljati enoten parlamentarni klub. HRSS kot najjačša stranka ne insistira na tem, da bi predsednik tega skupnega kluba bil iz njenih vrst, temveč je lahko tudi član katere izmed ostalih dveh skupin. Klubu se lahko makar kot gosti priključijo tudi Nemci in džemijet. V vsakem slučaju bo ta parlamentarni klub najjačši po številu. Odločitev o enotnem klubu dobiva tem večjo važnost, ker bo klub enotno izstopil tudi pri event. volitvah. Glede nadaljne parlamentarne taktike izjavlja predsedstvo HRSS, da »hrvatsko narodno zastopstvo nikakor ne kani ugoditi tajnim

«Slovenec» pravi nato: «Sedaj bo tudi vsakemu jasno, odkod so prihajali milijoni za demokratsko časopisje». To piše «Slovenec» menda zato, ker sam ugotavlja, da dobave, o kateri on piše, *ni bilo* in ker piše, da je dotični Italijan, ki se je «pogajal za ponudbo» odnesel svoje pete preko meje.» Za demokratsko časopisje so mu gotovo iz pete leteli milijoni nazaj v Jugoslavijo. Ako je «Slovenec» že hudoben, naj ne bo vendar še trapast in naj piše tako, da mu bodo vsaj mežnarji lahko verjeli. Čudimo se le, da klerikalci, ki sedaj take stvari pišejo, niso še vložili proti ministru Popoviću obtožbe. To bi tem lažje storiли, ker pravi «Slovenec», da je izvedel celo stvar od zanesljivih pri iz Beograda in da so celo priče pod priroč na razpolago.

Kleveta iznesena v škofovem listu proti g. Popoviću v ostalem najtemeljitejše desavuiru vse moralno ogorčenje «Slovenca» nad pozornostjo, ki jo je vzbudila obtožnica proti g. Sušniku. Najraje bi zaključili z znanim nemškim pregovorom: Wie der...

Vendar stvar menda ne zori tako gladko, kakor bi to konveniralo »Hrvatovemu« pretiranemu navdušenju. Radičevac Rude Bačinič, ki se momentano udini nahaja v Beogradu, je po Radič-

**? Ali ste že poslali na-
ročnino za „Jutro“ ?**

† Dva zajedničarska tipa. Prošlo sodelo sta v Splitu na Trumbićevev zbovanjav nastopila kot delegata iz Zagreba tudi zajedničarja dr. Ivica Kovačević in vseuč. profesor dr. Albert Bazala. Ker Hrvatavi navzile dolgemu poročilu o priučljiviti trumbićevecev k Hrvatski zajednici ni obavil njunih govorov, dopolnjuje »Riječ« ter navaja njune izjave kot tične dokumente zajedničarske psevdokulture in pokvarjenosti. Advokat Kovačević, bivši kraljevski minister, ki si je e dobro omastil prste in žepa s Steinselsveo afero, je razlagal, da je 29. oktobr mesto praznik osvobodjenja *le dan žaosti in tuge*, zakaj Hrvati se dandanes hajajajo v tako tužnem položaju kakot kdar prel. V tej državi se vlada brez Hrvatov in proti Hrvatom, v njej trlije *trije niso ravnopravni*, ker gospodari le *beogradska čaršila*. Tako govori mož, ki sam še sodeloval v vladanju in je prejavil zadnje mesece, ko so preko Davi-ovića zavladali radićevci in končno na račun svoje »brezpravnosti« dobili v parlamentu podpredsednika, sekretarje in še drugo. V ostalem pa tudi še sedaj v krlavladajo sporazumni in če se režimov-ica Kovačeviću zdi umestno, da svoje zav-oznake označuje za »pokvarjeno beograj

— Nenadna smrt italijanskega senatorja. V sredo popoldne je zdelo v Milani kap italijanskega senatorja Maffea Pantaleonia ravno v trenutku, ko je imel nagovor na udeležence mednarodnega hranišniškega kongresa. Kongres je vsled tega prekinil svoja posvetovanja. Pokojni senator je veljal za enega na boljših italijanskih urstov.

Š Uljuden potnik je 25 letni Franc Breclj, posestnikov sin v Veliki Pirešci. Dne 14. avgusta se je vozil na progi Celje-Dravograd brez voznega listka. Ko mu je na postaji Zalec pisal sprevodnik vozni listek ter ga hotel oddati postajenočelniku, je Breclj sprevodnika potegnil s stopnice vagona na tla, mu iztrgal knjigo iz rok, z voznim listkom pa pobegnul proti izhodu. Okrožno sodišče v Celju ga je obsodilo po § 93. srb. kaz. zak. na 4 tedne zapora.

CURIH: Beograd 7.525, New-York 520.25, London 23.43, Pariz 27.32, Milan 22.55, Praga —, Budimpešta 0.0068, Bukarešta 2.90, Solija 3.775, Dunaj 0.00735.

DUNAJ: Beograd 1025 do 1029, Bukarešta 390 do 393, Milan 3069 do 3081, New-York 70.955 do 71.185, Praga 2111 do 2121, Varšava 13.570 do 13.670, Curih 13.655 do 13.705. Valute: dinarji 1021 do 1027, lire 3040 do 3090.

FRAGA: Beograd 43.95, Rim 147.125, Budimpešta 4.2125, New-York 83.95, Curih 653.50.

BERLIN: Beograd 6.065, Milan 18.19, Praga 12.50, New-York 4.19.

NEW-YORK: Beograd 145.25, Milan 434.25, Pariz 524, Curih 19.245, Praga 298.37, London 432.25.

Naši kraji in ljudje

Kongres ženske Male antante v Beogradu

Beograd, 29. oktobra.

Jutri prične tu zasedanje kongresa ženske Male antante, za katero vlada med ženskimi svetom izredno zanimanje. Dospelo so že vse delegacije razven o'jugalanc Zvez grških žensk. Čehoslovakinje in Poljakinke so prispele že v ponedeljek, v torek jutraj pa Rumunkinje s parnikom. Večina gostov je nameščenih pri uglednih privatnih strankah, za voditelje delegacij pa so bili rezervirani apartmani v prvih beograjskih hotelih. Rumunska delegacija je prinesla s seboj nad 500 objektov za razstavo ženskih ročnih del, posebno krasne vezonine in umetniške abazure. Čehoslovakinje in Poljakinke so pripeljale preko 300 kg razstavnih predmetov. Vse stvari so razstavljene v osmih oddelkih v ženski gimnaziji v Krunski ulici, v največji dvorani pa je razstava slik in risb naših slikaric.

Velika manifestacija ženskega gibanja je izzvala ne samo pozornost beograjskih, ampak vseh ženskih organizacij v naši državi. Stevilne uradne in neuradne zastopnice ženskih društev so že zbrane v Beogradu. Iz Zagreba: gospe Zlata Kovačević, Adela Milčević, dr. Zdenka Marković, Danica Bedeković, Olga Krnić in gospić Darinka Leder ter Kristina Hafner. Iz Ljubljane so odšle med drugim na kongres gdič: Alojzija Stebi, Pehani in Vođetova. Največjo pozornost pa vzbujajo vsakokrat sedanja predsednica ženske Male antante, princezinja gospa Aleksandrina Cantacuzene, ki je udležena ke prvega kongresa v Bukarešti na vdušila ne samo s svojim elegantnim nastopom, ampak v prvi vrsti posebnostjo izrednim govorniškim talentom. Da doli kongres pravi karakter edinstven, je bila organizirana razstava ženskih del Male antante, ki podaja sliko ženskih naporov v gospodarskem ustvarjanju in narodni umetnosti. Kongres bo razpravljala predvsem o organizaciji volikova dela za konsolidacijo in o odločalnih ženskih v društvenem, kulturnem in ekonomskem življenju ženska Male antanta začelna isti cilj, kakor možka, samo da ni politična. Njeno delo je miroljubno in povečeno predvsem umetniški duhov in sre.

Danes dopoldne je bila v prostorih «Kola smelih sestara» predkonferenca, na kateri je podala gosna Ivančević zanimivo zgodovino ženskega gibanja v Jugoslaviji in poročala o delovanju srbske in slovenske žene. Zvečer je priredili rumunski poslanik Emanuel na čast udeležencem na posloništvu čajnjo, katere so se udeležili tudi angleški poslanik sir Young, češkoslovaški poslanik Šoba polski poslanik Olenški ter skupščinski predsednik Linha Jovanović, predsednica ženske Male antante princezinja Cantacuzene pa je priredila čajnjo na čast novinarjem v hotelu «Excelsior» in predvala pri tej priliki o miru in bratstvu med narodi.

Beograd, 30. oktobra.

Danes dopoldne je bila svrčano otvorjena razstava zbranih del žensk države Male antante in Balkana, razven Bolgarske. Razstavljena so ženska dela iz Poliske, češkoslovaške, jugoslovanske, rumunske in grške. Otvoritvi so prisostvovali: Ni. Voličanstvo kraljica Marija zunanji minister dr. Voja Marinković, trgovinski minister dr. Šimenković, minister za socialno politiko dr. Rehmén, diplomatski zastopniki držav Male antante, vsi udeleženci kongresa ženske Male antante in mnogobrojni drugi odlični občinstvo. — Kraljica Marija se je živo interesirala za razstavljene predmete in se dalje časa razgovarjala z navzočimi. O slovenskem oddelku se je izrazila zelo prijazno. Takoj po slavnostni otvo-

ritvi je imela gospa Krsnanović iz Rume predavanje o pomenu razstave. Že prvi dan je posetilo razstavo več tisoč ljudi.

Radičev shod v Dolnji Lendavi

V nedeljo, dne 26. oktobra, se je vršil v Dolnji Lendavi manifestacijski shod Radičeve republikanske stranke. Obist je prvotno zborovanje prepovedala, ker se je bala morebitnih izgredov radi nahajskih mas, toda na osebno intervencijo dveh Radičevih poslancev, ki sta jamčila za popoln mir in red ter tudi obljubila, da se ne bo razpravljalo o agrarni reformi, radi katere vlada med Madžari veljkansko razburjenje, je mariborski veliki župan končno dovolil zborovanje.

Shoda se je udeležilo okoli 1500 ljudi vstevši Medjimurce, ki so prišli po stari navadi z godbo in zastavami. Manjkalo seveda tudi ni naših poslancev, ki so prišli v nadi, da jim bo dana prilika, da vidijo samega prezidenta «mirtovrne in čovečanske republike», Stjepana Radiča. A tega ni bilo, ker je imel istega dne shod v Križevcih. Nastopilo je več govornikov, med njimi trije radičevski poslanci: dva iz Medjimurja in dr. Krnjević iz Zagreba. Priznati pa je treba, da so topot brzdali svoje jezike, da ni deževalo običajnih psov. Bilo je sicer precej demagogije, kar je ojunalo zlasti Madžare, ki so ponovno vzklikali: «Elijen Radič!» Njihovo navdušenje pa je prispelo do vrhunca, ko jim je poslanec Vrtar obljubil, da dobe tudi svoje šole in da bodo končno še sami odločali, kam hočejo pripadati. Vzklikalo se je vseprek živim in mrtvim, glavni predmet ovacij pa je bil seveda prezident Stipica, čegar slike so prodali ali med zborovanjem po tri dinarje in so se Madžari kar trgali zanje.

Shod je končal popolnoma mirno. Manjkalo tudi ni humorja, posebno med našinci si čul kasneje samo še pozdrave: Hvaljen Isus!

Božičnica za revne otroke v Ljubljani

V javnosti se je pojavilo vprašanje, kdo prireja božičnico ter strah da se izrablja v politične svrhe. Dolžni smo dati točno pojasnilo na ta vprašanja, da bo javnost informirana ter akcijo podprla z vsemi sredstvi.

Božičnico priredi 10 ljubljanskih dobrodelnih društev in sicer: 1. Kolo jugoslovanskih sester, 2. Krščanska ženska zveza, 3. Naše srce, 4. Družba sv. Elizabete, 5. Vincencijeva družba, 6. Društvo za mladinske domove, 7. Škofijsko društvo za varstvo sirot, 8. Društvo dečji dom kraljice Marije, 9. Društvo za vzdrževanje otroške bolnice, 10. Društvo za otroško varstvo. K temu so še vsi drugi razni zavodi ki imajo v oskrbi revne otroke. V svrhu prireditve božičnice sta se vršili 1. in 8. oktobra seji zastopnikov teh društev, pri katerih se je sklenilo, prirediti skupno božičnico za vse revne otroke ter v to svrhu tudi skupno nabiralno akcijo. Izvoljen je bil odbor, katerega predsedstvo je bilo določeno načelniku socialnega političnega urada mestnega magistrata dr. Fuxu, v ostale pa pošlje v odbor vsako društvo po enega zastopnika. Vsi sklepi odbora se izvrše sporazumno, v slučaju nesporazuma odloča župan mesta Ljubljane. Vsi nabrani prispevki se oddajo v skupno blagajno pri mestnem magistratu. Nabiralec darov dobijo od mestnega magistrata potrjeno nabiralno polo. Vsak darovalec dobi od nabiralca potrdilo za znesek, ki ga je daroval za božičnico, s katerim potrdilom se lahko izkaže napram drugim nabiralcem, da je že daroval za božičnico ter da ne bo več nadlegovan od drugih. Občinstvo opozarjamo, da odklanj nabiralce, ki nimajo od magistrata s štampiljo vidiranih nabiralnih pol. Dne 1. in 2. no-

vembra se vrši razven tega posebna nabiralna akcija, pri kateri sodelujejo članice preimenovanih društev ter poleg tega še Pomladek Rdečega križa. Do 15. novembra predloži vsaka organizacija ter ubožni ožetji socialno političnemu uradu seznam vseh revnih otrok mesta Ljubljane ter označijo v teh seznamih one otroke, ki pridejo v poštev za božičnico. Socialno politični urad izvede na podlagi teh seznamov polizvedbe o premoženjskih razmerah posameznih otrok ter poroča potem odboru o uspehu teh polizvedb. Na podlagi tega referata se določi otroke za obdarovanje. Kakor je iz tega razvidno je vsako politično izrabljanje te akcije popolnoma izključeno, kar so pa že odklonila društva sama, ker beda ne pozna politike.

Iz pojasnenega je razvidno, da je akcija zasnovana zelo premišljeno in dobro, vsled česar apeliramo ponovno na dobra srca, da jo podprejo kolikor je v moči vsakega posameznika. Število revnih in potrebnih otrok znaša že 1000, vse česar je tudi potreba mnogo darov, da se ublaži vsaj največja beda med našo dečo. Mladina je bodočnost vsega naroda, vsled česar je naša dolžnost, da skrbimo z vsemi sredstvi za njen dobrobit.

Dopisi

DEV. Marija v Polju. Za'lostno je srečati po svetu toliko imenitnih prijiz in občin, kjer zida o kmetje svoji živini hleva kakor graščini, svojim otrokom pa ne postavijo prepotrebne, vsem naredbam odgovarjajoče šole, tako, da se morajo učiti najpotrebne še v kaki tesni, večkrat temni čumnati. — Vsek zase si postavljajo vde hiše, kakor graščine, za ce'o župnjo mora pa biti dobra dimnica. Katere občinam in kakaj se jim tako godi, ni haš prav težko uganiti. — Vsek vleče nase in skrbi zase, za občino pa nobeden ter ne pomisli, da je za vse grdo, ako ni pri župnišči ličnega šolskega posojaja in čedne cerkve: no za s'ednje je sicer pri nas dovolj preskrbljeno. — Prostorna šola odgovarjajoča šolskim, higijenskim in drugim p'edpisom ter zahtevam, in epa cerkev sta čast, ponos in hvala vsej srenji, oz. občini, pa tudi hasen. — Te vrstice sem nameril šoli v D. M. v Polju, odnosno občinski upravi istotam. Isti nauki se ustegejo prav dobro uporabiti tudi drugod. — E. Š.

VRHNIKA. V soboto dne 1. novembra bo predaval priljubljeni predavatelj G. Zupančič o temi «Življenje po smrti». Pričakuje, da bo sokolska dvorana polna. Začetek točno ob 3. popoldne.

KAMNIK. Preteklo nedeljo popoldne so v posebni sobi gostilne klerikalnega župana Novaka na Vrhpolju mirno sedeli trije mlajši gospodje iz Kamnika. Dva od njih sta imela znak Orjuna. Kar pristopi čedno občen, mlad človek in pravi: «Kaki znaki so to? G'ejte, da v 10 minutah izginete iz gostilne!» Na vprašanje, zakaj, odgovori: «To je naša stvar!» Ker je imel doleč, ki je držal desno roko v zadnjem hlačenem žepu, odvidno samokres in je pred vrati čakalo 6 njegovih tovarišev, so oni trije gospodje, da se izognejo poboju, zapustili gostilno. Gostilničar je nastop smehljaje spremljal. Da se take nevarne grožnje ne hodo ponavljale, bomo poskrbeli na pristojnem mestu. Tam g. župan menda ne bo trdil, da ne pozna izzivačev. Pripominjamo pa vnovič, da naši Orjunaši še vedno preradi poseda.

Nobenih bolečin

v nogah, nobenih obilancev in žuliev ne sme imeti turist, ako hoče imeti veselje na izletih. To dosežete le, ako imate prav »Gogolj« iz specialne izdelovalnice »Gogolj«.

J. BRAJER

Ljubljana, Breg št. 1. II

Beneški trgovci

Monumentalni film v 8. dejanjih
V glavnih vlogah:

31. okt.

1., 2. nov.

Samo

3 dni

Samo

3 dni

Werner Krauss

Harry Liedtke, Henny Porten ter
Heinz Rolf-Nünz, Jakob Tiedke in
Lia Eibenschütz

Navedena imena zadostujejo za visoko kvaliteto krasnega filma!

Krasni naravni posnetki iz slikovite Venecije.
Pustni korzo v Benetkah je razkošno prikazan

Vsled velike dolžine filma predstave ob: 3., 5., 7. in 9. uri. V soboto in nedeljo še dopoldanske predstave ob 1/2, 11 uri

ELITNI
KINO MATICA

jo klerikalne gostilne. Pustimo jih njim samim, mi pa podpirajmo somišljenike, pa bo za vse prav.

KRANJ. O priliki obletnice osvoboditve češkoslovaške republike je darovala tvornica bombažnih tiskovin v Kranju Narodnemu domu v Kranju znesek 100.000 Din. Vivant sequentes!

STRAZIŠČE. Sokolsko društvo v Strazišču uprizaro v petek dne 31. oktobra ob 20. in v soboto 1. novembra ob 16. uri žalgoro «Minar in njegova hči».

2291

IHAN. V nedeljo je predaval v gasiskem domu g. dr. Tepina, živinozdravnik v Ljubljani o «Prvi pomoči živini v sili». Predavanje je posetilo 56 odraslih ljudi, kar priča, kako veliko zanimanje vlada za taka prikoristna predavanja. Zvezi kulturnih društev se iskreno zahvaljujemo in želimo, da bi se nas še večkrat spomnila.

HRASTNIK. Učiteljski zbor deške šole v Hrastniku je daroval 100 Din za gradbo Narodnega doma mesto cvetja na grob g. kateche Franca Skaleta. — Hvala!

TRBOVLJE. Sokolsko gledališče v Tihovljah otvori letošnjo sezono v nedeljo dne 2. novembra s Tučičevo dramo «Go'gotos».

ZAGORJE OB SAVI. Sokolsko gledališče nam je nudilo v nedeljo že drugo dramatično delo v tej sezoni. Pod spretno režijo g. R. Likarja se je igrala komedija «Ugrajene Sabinke», ki je dosegla popoln uspeh. Naša publika ne plosa posebno rada, a ta večer ni štedila. Dvorana je bila polna zadovoljnega občinstva. Na odru smo videli to pot tudi nove moči, ki so častno rešili svoje prvence. Friderika je bila podana dokaj dobro, izborna je bila soproga dr. Novaka. Roza se je čutila premočno udomačeno. Ali je Go'vič res norčav veseljakin in ne samo nekoliko raztresen profesor? Dr. Novak je bil prevelik prijatelj izprehodov in obširnih gest. Zvezdan je menda vajen govoriti

le med štirimi očmi, kakor je primerno za prvega ljubimca. Pavla je bila malce preskromna, Brumen p'ah. V splošnem pa so se potrudili vsi igralci. Podobnega duševnega užitka in razvedrila si želimo še večkrat.

KRŠKA VAS. V nedeljo smo imeli tu zelo poučno predavanje o prvi pomoči živini v sili. Predavanja se je udeležilo preko 40 pouka željnih posestnikov iz naše vasi in okolice, ki so z zanimanjem s'edili izvajanjem g. dr. Josipa Kunca, ki nam je v lahko razumljivih besedah razložil razne bolezni in nezgode pri domači živini. Poslušalci smo mu iskreno hvaležni. Zanimanje za razna gospodarska in druga poučna predavanja je med ljudstvom vedno večje.

BREZNO O3 DRAVI. Odbor za Volčičev spomenik je kupil od g. Milana Lenarčiča v Josip »dolu pok. župniku Miroslavu Vočiču nagrobni spomenik za 10.000 Din, ki ga bo v nedeljo dne 2. t. m. ob 3. uri popoldne slovesno blagoslovil g. msgr. dr. Anton Medved. K žalni s'ovesnosti so vabljeni sorodniki, prijatelji in znanci pokojnika, kakor tudi vsi, ki so prispevali za spomenik.

SREDIŠČE OB DRAVI. 50-letnico Branislava Nušiča je proslavilo naše sokolsko društvo dne 26. t. m. z njegovo veselejšo «Sveto». Režijo je vodil br. Zerjav, ki je obenem igral glavno vlogo »penzionerica Matiča». Njegov partner br. Vittori kot Gašpar ni zaostajal. Tudi vse ostale vloge so bile zasedene prav dobro; dasiravno so bili tokrat na odru skoro sami novinci, vendar se jim ni poznalo, da igrajo prvič. Dramatični odsek je lahko ponosen, da razpolaga s tako dobrim in ambicioznim naraščajem. Sestri Zidaričevi in Ivanuševi, sestr. Miki, Kočevarjeva in Raušova ter br. Savara, vsi so podali svoje vloge naravnost sitajno. Središčemu «svetu» je Nušičev «Svet» po šaljivo, poučni vsebini, zlasti pa vsled dobre igre naših priidnih diletantov zelo ugajal.

Kulturni pregled

Gledališki repertoarji

Ljubljanska drama.
Petek, 31.: «Moč teme». F.
Sobota, 1.: «Hamlet». Izv.
Nedelja, 2.: «Sestero oseb išče avtorja». Izv.
Ponedeljek, 3.: «Pri Hrastovih». D.
Ljubljanska opera
Petek, 31.: «V vodnjaku», «Cavalleria rusticana».
Sobota, 1.: «Rusalka». Izv.
Nedelja, 2.: «Carjeva nevesta». Ljudska predstava po znižanih cenah.
Ponedeljek, 3.: Zaprto.

Mariborsko gledališče.
Petek, 31.: Zaprto.
Sobota, 1.: «Lilioni». D. (Premijera.)

Debut tenorja A. Ad. Darjana v Ljubljani. Danes, v petek, se poje v operi «Cavalleria rusticana». Pri tej priliki debutira v vlogi Turrida domači tenorist, ki nastopi pod imenom Ado Darjan. Naštudiranih ima več tenorskih opernih partij, za prvi svoj nastop na naših deskah si je izbral vlogo Turrida. Pri današnji in pri vseh prihodnjih predstavah se bo izvajala najprej «Cavalleria rusticana» in potem «V vodnjaku».

Med revijami

Izšla je 10. številka »ZENSKEGA SVETA» za mesec oktober. Na uvodnem mestu nadaljuje in dokončuje dr. Ivan Prijatelj študijo o veliki pisateljici Karolini Svetli. Dr. Ivan Lah objavlja nadaljevanje eposa «Gabrijan in Sembilja», dr. A. G. priobčuje Mazzini'ev «Dolžnost do družine, Aliss prozo »Tiamvaj št. 7». Pesmi so prispevali: Engelbert Gangl (Istrijska čipkarica), Vera Albrehtova (O. radni dom!), Gustav Strniša (Gospa). Dr. France Debevec piše o modi, L. Cermakova pa o gospodinjstvu in gospodinjstvih solah. Izvestja obsegajo ženski pregled, rubriko o materinstvu, gospodinjstvu, higijeni itd. Revija se naroča za Jugoslavijo v Ljubljani, Karlovska cesta 20.

Beograjski »VENAC» je nastopil s svojim septemberskim zvezkom petnaesti letnik svojega življenja. V tem času se mu je posrečilo uvrstiti med svoje sodružnike vse stranke in mnogo prečasnih pisateljev in knjižarjev. Septemberski zvezek prinaša spise Milie Janković »Venac», Jovanovičev prozo »Na granici», Božičev sestavek »Kad mrtvi prozobera», Desanke Maksimovičev prispevek »Na vodi«, isto pisateljice »Staze« ter

vrsto prevodov, Dr. R. Kazimirovič piše o Puški pri Srbih, Hrvatih in Slovenih, Rad. Jovanović pa o planini in jumi v religiji in literaturi. »Venac« prinaša poleg tega serijo beležk, pregledov in zanimivo kroniko iz vseh prosvetnih panog. Na leto stane revija 50 Din. Naroča se v Beogradu, Visočka ul. 22, kjer se nahajata tudi uredništvo.

»MLADIKA« za oktober in november prinaša na prvem mestu nadaljevanje Jakdčeve pol'adne povesti »Zadnja na gredici«, A. K. Tolstega roman »Kner Serebrjanje«, »Otroški postrežek«, portrete slovenskih mož (Linhart in Zigo Zois). Podlogarjev spis o reparskih napadih pesmi, čanke in običajne rubrike: Po okrogli zemlji, Gospodar in gospodinja, Pisano polje, Sale in uganki. »Mladika« izdaja Mohorjeva družba v Prevaljah v mesečnih zvezkih.

Gostovanje g. Popova v Beogradu. Te dni je gostoval v beograjski operi gospe Popov, član ljubljanskega Narodnega gledališča. Nastopil je v Rossinijevem »Sevilskem brivcu«. Kritika se o njegovi kreaciji nadvse pozitivno izraža, poudarja zlasti pevčev komorni slog in krasno pevsko kulturo, katero la'ko občudujemo pri g. Popovu ob vsemkem njegovemu nastopu tudi v Ljubljani.

Dve premijeri v varaždinskem gledališču. V soboto 25. oktobra sta prišli na oder varaždinskega gledališča dva za-

nimivi aktovki: Donadintjeva «Gogoljeva smrt» ter Petrovičeva «Seja». Obe premijeri sta bili dobro zasedeni.

Glasbena Matica v Celju. Sola in zanimanje za Sola Glasbene Matice v Celju od dne do dne razveseljuje napreduje. Letos se je vpisalo v zavod nad 180 učencev. Ravnatelj zavoda je g. Karel Sancia, ki je Sola tekom zadnjega leta docela preobrazil. Letos je uvedel tudi pouk v solopetju in je za ta predmet pridobil učno moč v osebi gdi. Milene Verbičeve. Za violinski stroko je poleg gospoda Sancia nastavljen še g. prof. Fran. zot, čigar sloves je v dobrem spominu še iz časov ljubljanske Glasbene Matice. Klavir poučuje dama M. Sanciaova ter Lj. Božičeva, dočim predava teorijo pevovodja celjskega pevskega društva gospod Ciril Pregelj. Kot pomožni učitelj je nastavljen še g. I. Petrak. Vodstvo zavoda stremi za tem, da dvigne pouk na kolikor mogoče visoko stopnjo. Zal pa nima za to na razpolago dovolj in primernih prostorov, katere bo treba polagoma šele preskrbeti.

Češki violinski virtuos Va'a Pihoda v Trstu. V četrtek zvečer je koncertiral češki violinski virtuos Va'a Pihoda v tržaškem gledališču »Verdi«. Na programu so bili: Mozart, Tartini in Wienawski, slednji z dvema skladbama.

Gledališka predstava na čast Cvijičevemu jubileju v Sarajevu. V nedeljo se je vršila v Sarajevu proslava znanstven-

nega dela prof. Cvijiča. Narodno gledališče je ob tej priložnosti uprizarilo Sremčev dramaliziran roman iz južnosrbskega življenja »Zona Zamfirova».

Kriza Volksopere na Dunaju se do slej ni ublažila in nima izgledov na polviljen uspeh. Mesto Dunaj je izjavilo, da ne more prevzeti zavoda v lastno oskrbo, župan Seitz pa je obljubil svojo intervencijo pri vladi. Sedaj je vse odvisno od prosvetnega ministrstva, ki pa tudi nima toliko sredstev na razpolago, da bi zavod lahko saniralo in postavilo na novo finančno podlago.

Slikarska razstava v Beogradu. — Te dni se odvri v Beogradu (dvorana Stančević) razstava slik akad. slikarja Slavka Tomerlina. Umetnik je razstavil v prestolici z lepim uspehom že pred dvema letoma.

Razstava prof. Crnčiča v Zagrebu. V ponedeljek dne 3. novembra odvri v zagrebškem salonu Ulrich razstavo svojih slik pod naslovom «Naše morje» slikar prof. Crnčič. Dela bodo javnosti dostopna do 15. novembra.

Novo delo skladatelja Stravinskega. Igor Stravinski, znani ruski glasbeni modernist, je zložil burlesko «Lisica», ki se prvič uprizaro v berlinski državni operi.

Reinhardtovo gledališče na Dunaju, ki je zabredlo vsled Castiglioni'jeve alove v težko finančno krizo, je na robu propada in se najbrže tekom meseca novembra zapre.

Domače vesti

CENJENIM NAROČNIKOM!

Priložili smo naročnikom, ki še nimajo poravnane naročnine položnice. Prosimo vse, da nam čimprej, najkasneje pa začetkom prihodnjega meseca pošljejo naročnino če le mogoče do konca leta, da nam olajšajo upravnške posle in omogočijo, da jim preje zaključimo račune za tekoče leto. Ako bi cenjeni naročniki vedeli koliko dela ima uprava v iztirjavanjem naročnine, ki gotovo sami uvideli kako potrebno je, da plačajo naročnino redno in brez odloga. V splošnem se naš list z rečnostjo in točnostjo svojih naročnikov lahko še pohvali, vendar pa je tudi še precejšno število takih, ki nimajo toliko uvidenosti, da noben list brez redno plačane naročnine izhajati ne more. «Jutro» nudi svojim odjemalcem za sorazmerno majhen denar toliko vsestranskega užitka, da bi moral prav vsakdo gledati, da ima list vsaj en mesec naprej plačan, ne pa, da mu provzroča še škodo z zastanki v naročninu. Ker stori list svojo dolžnost v polni meri, lahko zahteva tudi od naročnikov, da store isto tudi oni. Prosimo torej, da se poslužijo položnic vsak brez odlašanja!

* Italijanski generalni konzulat v Ljubljani. Italijanska vlada je opustila dosedanje konzularno zastopstvo v Ljubljani in ustanovila generalni konzulat. Za generalnega konzula je imenovan marchese Paterno di Sessa, ki je že nastopil svojo službo.

* Diplomski izpit na visoki šoli za trgovino in promet je položil g. Ivan Burja z Zaispa pri Bledu. Čestitamo!

* Osebnost. Gospod Ido Ferjančič, učitelj na deški meščanski šoli v Mariboru, je bil za svoje zasluge na koroškem bojišču pri majski ofenzivi 1919. odlikovan z zlato kolajno.

* Za zagrebške univerze. Podpredsednik stola sedmorice dr. Anton Verona, je imenovan za naslovnega javnega ravnatelja profesorja za pomorsko pravo na zagrebški visoki šoli za trgovino in promet.

* Himen. Dne 29. t. m. se je poročil v Ljubljani g. Janko Demšar, trgovec v Železnikih z gospico Erno Volavšek iz St. Jerneja. Bilo srečno!

* Smrtna kosa. V sredo zvečer je umrla v Ljubljani v 59. letu starosti gospa Lucija Pir, roj. Rode, vdova po bivšem, tragične smrti preminulemu predsedniku in dolgoletnemu ravnatelju Kmetijske družbe, g. Gustavu Piru. Pokojnica je uživala v Ljubljani, kakor tudi v Bohinju, kjer je prebivala poleti splošno spoštovanje. Bila je izredno ljubezniva in koncilijantna dama. Tragična smrt njenega soproga jo je močno potrla in ji težko zagrenila življenje. Pogreb bo danes ob pol 4. popoldne s Pokopališke ceste št. 6 na pokopališču pri Sv. Krištofu. — Predvčeršnjim je preminul v Ljubljani gospod Ivan Stibilj, delovodja gradbenega podjetja g. Toennies, vester in jako sposoben uradnik. Pogreb bo danes ob pol 2. popoldne iz splošne bolnice na pokopališču pri Sv. Križu. — V Lutomeru je umrla v tork v cvetu svoje starosti gospa Marija Wieherjeva, posestnica. Pokojnica je bila skrbna mati in dobra gospodinja. Vzljubljil jo je vsakdo, kdor jo je poznal. Njeno truplo so položili včeraj k večernemu politku. Blag jim spomin. težko prizadetim pa naše iskreno sožalje!

* Dr. Pivkovo predavanje v Ptuj. — V sredo je predaval prof. dr. Pivko iz Maribora v ptujskem mestnem gledališču pod okriljem muzejskega društva o poziciji v pravnih običajih ptujске okolice. Gledališče je bilo polno občinstva, ki je z zanimanjem sledilo živahnim slikam sedaj že močno izumirajočih pravnih običajev. Po predavanju pa se je vršil v Narodnem domu zelo animiran sestanek ptujskih narodnjakov, na katerem je bila vrsta lepih nacionalnih govorov.

* Prošnja na železniško direktorijo. Prejeli smo: Prosimo ravnatelja državnih železnic, da bi uvedlo, če le mogoče, na Gorenjsko mešani vlak, ki bi odhajal iz Ljubljane okoli 23. ure vsaj do Kranja. Prebivalci krajanske, škofjeloške in medvodne okolice bi se zelo radi udeleževali raznih kulturnih prireditev (koncerti, gledaliških predstav, predavanj itd.). Koliko inteligence, pa tudi naše podeželsko ljudstvo bi zlasti sedaj pozimi rado poselelo gledališče. Ako ni mogoče drugače, naj bi vozil vlak vsaj parkrat na teden in ob nedeljah.

* Udrženje vojnih invalidov, vdov in sirot, podružnica Ljubljana, uprizoni v nedeljo dne 9. novembra ob pol osmih zvečer v sokolski dvorani v Litiji igro «Svatha Krečinskega». Po predstavi ples in prosja zabava pri g. Oblaku, kjer bo našel vsak razvedrila ter okrepila v občini meri. Ker je čisti donos namenjen vojnim žrtvam, se nadojajo obilne udeležbe. Vsakdo naj pokaže, da ima sočutje z ubogimi vojnimi žrtvami, ki si niso same zakrivila toliko gorja in bede.

* Gospodarsko gibanje koroških Slovencev. Slovensko politično in gospodarsko društvo na Koroškem je sklicalo nedavno v Celovcu ankečo, ki je razpravljala o gospodarskem položaju koroških Slovencev. Sklenilo se je, da se v okviru društva osnuje posebna gospodarski odsek, h kateremu naj se pričnejo zastopniki vseh gospodarskih organizacij. Odseku je poverjena naloga, da skrbi za potrebne gospodarske strokovnjake, prireja

poučne tečaje in predavanja, objavlja v «Koroškem Slovincu» gospodarska poročila, goji stike s sličnimi organizacijami in vodi pregled nad gospodarskim stanjem koroških Slovencev. Posebno pozornost bo odsek posvečal zadrugištvu.

* Popravek glede družbe Jadran. V včerajšnji številko se nam je vrnila ne-ljuba pomena. Omenili smo, da «Jadran», trgovska in prometna družba v Ljubljani likvidira. Popraviti moramo, da ima družba «Jadran», ki likvidira, svoj sedež v Mariboru ter da ta družba ni v nikakoli zvezi z eksportno in importno družbo «Jadran» v Ljubljani. Pomota je nastala radi tega, ker je «Uradni list» od 28. tega meseca poročal, da se nahaja družba «Jadran» v likvidaciji, ni pa navedel, kje ima ta družba svoj sedež. Po informacijah na pristojnem mestu smo dognali, da se družba, ki likvidira, nahaja v Mariboru, ter da je družba «Jadran» v Ljubljani popolnoma samostojna družba, ki nima s prvo nikakega opravka.

* Tedenski izkaz o kretanju nalezljivih bolezni v Celju in okolici od 18. do 25. tega meseca. V mestu Celju: Skrlatica: od prejšnjega tedna ostali 4, ozdravela 2, ostane 1. Pertussis: ostal 1, ostane 1. Ti-prejšnjega tedna 1, ostane 1. Ušen: na novo obolel 1, ostane 1. V celjski okolici: Malaria: od prejšnjega tedna ostal 1, ostane 1. Pertussis: ostal 1, ostal 1. Tifus abdominalis: ostal 1, ostane 1. Parat-ifus: ostal 1, ostane 1. Skrlatica: ostali 4, ozdravel 1, ostanejo 3. Davica: ostali 3, ozdravel 1, ostane 2. Zdravstveno raz-mere glede nalezljivih bolezni so se v Celju in v okolici tako živahno zboljšale, da je odslej vsaka nevarnost kakšne epide-mije odstranjena, vsled česar ne bomo več priobčevali tedenskih zdravstvenih poročil o nalezljivih boleznih.

* Meščanske šole na Hrvaškem. — V smislu resolucij, sprejetih na novosa-dskem kongresu meščanskih učiteljev je ministrstvo prosvete sklenilo, da se vse dosedanje višje ljudske in višje deklishe šole na Hrvaškem in v Sloveniji ter v Bosni in Hercegovini v bodoče nazivljajo «gradjanske šole», kakor se nazivljajo te šole v ostalih pokrajinah. V Sloveniji se take šole imenujejo «meščanske šole».

* Izseljeniški dom v Zagrebu. V ministrstvu za socijalno politiko se je pred-včerajšnjim vršila konferenca v zadevi zgradbe izseljeniškega doma v Zagrebu. Konferenca se je z uspehom končala in je upati, da se ta važna institucija v bližnji prihodnosti uredi.

* Redek lov. Kakor javljajo iz Maribora, je ribič Kebrič vlovil te dni pri Kam-nici izredno velikega sulca, ki je tehtal 16 kilogramov.

* Igra narave. Posestniku Jenku na Jami pri Kranju je krava te dni povrgla tele, ki je imelo čreva in drob zunaj trupa, glavo in noge pa v životu. Zanimiva je tudi okolnost, da je bilo tele zuna-j popolnoma golo, znotraj pa obračeno z lepo pisano dlako. Treba je bilo iz-urjene roke, da je bila krava rešena tega nenavadnega nestvara, lastnik živali pa obutne škode.

* Zaradi davka v smrt. Vdova sarajev-skega gostilničarja, Pavlina Begović, je prejela te dni od davčnega urada plačilni nalog za 20.000 Din kot zaostanek na davku. Zena pa je imela le toliko gotovine, da si je nabavila potrebna sredstva za pot na drugi svet. Kupila je 300 gramov lizola ter par metrov vrvi. Lizol je poplala, potem pa se je skušala obesiti na neki kljuki v zidu. Kljuka pa je padla na tla in z njo vred tudi žena, ki je umrla v težkih mukah. Ker je živila sama v stanovanju, so našli mrtvo truplo šele tri dni po izvršenem samomoru.

* Smrt v valovih. Dne 24. t. m. okoli 20. je skočila na mostu med Mežo in Dra-vogradom v Dravo soproga orožniškega narednika Sofija Cibron iz Prevalj. Zena je že dalj časa bolehal na živcih. Našli so njen plašč, kloboč in dežnik na mostu, njenega trupla pa še dosedaj ne.

* Zepet požar v kranjski okolici. V ne-deljo dopoldne je upepeli požar posest-niku Hribarju na Zg. Beli pri Kranju stanovanjsko hišo. Škoda je precejšnja, dočim je bil zavarovan le za malenkostno vsoto. Požari v kranjski okolici so zelo pogosti, kar je dokaz, da prebivalstvo ni dosti previdno.

* Nesreča na tramvaju. V Beogradu sta oredvčerajšnjim trčila po krivdi voz-nika in prometnega strožnika pred po-slopjem vojne akademije tramvaj št. 7 in št. 68. Pri tej priliki sta bila gospa Maca Sebova in visokošolac Vladimir Bugarski težko ranjena. Oba voza sta bila močno poškodovana. Med potniki je nastala ve-lika panika.

* Pogreša se od 22. t. m. naprej 47 let-ni posestnik Fran Vrečar iz Seneberja. Je delavsko obleden, ima precej velike plave brke, plave lase ter je okroglega drob-nega obraza in srednje postave. Ker je pred svojim odhodom zapisal na neko drevo besede «Z Bogom moja žena An-ka», se misli, da si je mogoče v duševni zmedenosti končal življenje.

* Pobegnil je od 2. čete 14. pekad. pu-ka v Kneževcu 21 letni redov Friderik Rikelj, rojen v Šenbergu, pristojen v Sta-ri log pri Kočevju.

* Železniška nesreča. Na progi rud-niške uprave Predor-Lubija v Bosni se je pripetila težka nesreča. Od tovornega vlaka, ki je vozil rudo proti Predoru, so se odpeli zadnji vagoni. Ker je progla-strma, so vagoni drveli s silno hitrostjo nazaj ter na nekem ovinku strmoglavili v prepad. Na zadnjem vagonu je sedel

rudar Meho Sevič, ki je našel smrt med zdrobljenimi vagoni.

* Roparska tolpa pod ključem. Te dni je bilo v okolici Zaprežiča aretiranih pet članov roparske tolpe, ki je nedavno oropala posestnika Slaniča v Kapelah ter težko poškodovala čevljarja Pšeničnika. Roparji so bili izročeni okrožnemu so-dišču v Celju.

* Tatvine v železniških kupejih. V sre-do ponudi je bil na progi Sisek-Sunja v brzovlaku okraden trgovec Gjuro Smilja-nič iz Radatoviča. Smiljanč je imel v listnici 176.000 Din ter razne dokumen-te. Kakor je izpovedal, so ga neznaní moški, ki so prišli v kupé, z neko stvar-jo omamili, da se je onesvestil. Ko se je zopet zavedel, ni bilo več listnice v nje-govem žepu. V istem vlaku je bil okra-den za 90.000 Din tudi neki trgovec iz Slovenije. Potujoče občinstvo naj bo to-rej previdno.

* Velika defraudacija. V Zagrebu so aretirali in izročili sodišču v Djakovu Ivana Nuspela, ravnatelja tamkajšnje konzumne zadruge, ki je obdolžen, da je poneveril zadruzi nad 3 milijone Din.

* Uboj pri vasevanju. V Strohlinju pri Kranju so fantje iz okoliških vasi vasa-vali pri posestniku Strupiju. Zalezovali so neko mlado dekle, ki jo ima Strupi pri hiši. Strupi in njegov sin sta hotela nad-ležne napaditi, pri tem pa se je razvil pretep, tekom katerega je dobil Strupi-jev sin tako težke poškodbe z nožem, da je ranam podlegel. Ubijalec so orožniki aretirali in izročili sodišču.

* Starec — morilec. V vasi Proči pri Novi Gradski se je zgodil pred nekaj dnevi zločin, ki je izval tem večjo sen-zacijo, ker je morilec 70 letni starček To-mo Petrovič, znan nevaren razgrajec in pretepač. Pred nekaj dnevi se je sprl s kmetom Stjepanom Purgaričem. Čim je padla prva žal-beseda, je potegnil izza pasu ostro nabrušen handžar in ga zasa-dil Purgariču med rebra in v vrat. Purga-riča so v nezavestnem stanju prepeljali v bolnico, kjer je kmalu nato umrl, mo-rilca pa so izročili sodišču.

Iz Ljubljane

u— Nevarnost velikega požara. Vče-raj okrog 4. popoldne se je v tovarni kemičnih izdelkov g. Goloba na Glin-cah vnela po nesrečnem naključju v kotlu kipeča masa, ki se je prekuhava-la v kremo za čevlje. Iz kotla je udaril pla-men navzgor in objel že iztekajočo se tvarino. V trenutku so nastali smradlji-vi plini, ki so bušili v obliki plamena in dima skozi odprta okna. Poleg kotla se nahajajoči delovodja Anton Šerbec je bil močno obžgan po levi roki. Na po-moč so prihiteli delavci iz avtomobilne garaže g. Thalerja, ki so opazili nevar-nost ter telefonirali na mestno gasilno postajo in v tobačno tovarno po pomoč. Njihovemu požrtvovalnemu prizadeva-nju pa se je vendar medtem že posre-čilo pretečo nevarnost odstraniti in ogenj zadušiti, tako da mestni in tovar-niški požarni brambi sploh ni bilo po-trebno stopiti več v akcijo. Škoda, ki jo trpi podjetje, znaša okrog 5000 Din.

u— Poleg vencev na grob prof. Milice Ilesičeve v počaščenje njenega spomina je zbrala 110 Din za slepec, 110 Din za gluhočmecnico — Zenska realna gim-nazija.

u— Umrli v Ljubljani. Včeraj so bili prijavljeni sledeči smrtni slučaji: Lucija Pir, vdova generalnega ravnatelja, 58 let. — Marija Zidarič, narednikova hči, 2 dni. — Fran Kovačič, izvošček, 57 let. — Janez Zagar, dninar, 77 let. — Rozalija Potočnik, zasebnica, 84 let.

u— Policijske prijave. Od srede na četrtki so bili prijavljeni policiji sledeči slučaji: 7 tatvin, 1 prestopok goljufije, 1 kaljenje nočnega mira, 12 prestopkov cestnega policijskega reda, 1 nezgoda, 1 prestopok nedostojnega vedenja, 1 vnet-j saj in 7 prijav o sladkornih cenah. — Aretacije so se izvršile tri in sicer: 1 radi prestopka goljufije, 1 radi nedo-stojnega vedenja in 1 radi vlačugarstva.

u— Češkoslov. Obec v Ljubljani. Loutkove divadlo v nedelji 2. t. m. «Za-čarovny les». Začetek plesne v 16 h. Upozorujemo pozde došli hosty že pro-velky nával k předstávám je vstup ome-zen, a pouze na listky které se vydávají před předstávou.

u— Pevski zbor Glasbene Matice. Ta petek odpadeta radi odsotnosti večjega števila pevcev skupni vaji za ženski in za moški zbor. Zato prihodnji četrtek ob 18.15 skupna ženska, ob 20. uri skup-na moška vaja. Torek in sredo kakor vedno. Priglasitev v zadnjem času vab-ljenih novih pevcev samo še prihodnji torek (alt, tenor) in sredo (sopran, bas) — poznejši sprejem nemogoč. — Pevska šola 10. novembra ob pol 8. uri. — Od-bor.

u— Prijatelji Sokola v Mostah sporo-čajo, da prirede dne 9. nov. t. l. v So-kolskem domu na Selu «Martinov večer» z zabavnim sporedom. Da ne bo manj-ka običajne Martinove goske, se samo ob sebi razume. Za mladino je pa tudi preskrbljen neumorni kvartet. — Upa-

Da si bo lahko vsak ogledal

film

POTASH & PERLMUTTER

se isti predvaja

še danes in jutri 1./XI.

Kino Ljubljanski dvor

Predstave ob

1/5, 1/8, 9.

ob praznikih ob

1/11, 3, 1/5, 6, 1/8, 9.

5742

mo, da bo prišel vsak na svoj račun in mu ne bo žal večera.

u— Kino-abonement. Elitni Kino Ma-tica (vodeči kino v Ljubljani) sprejema prijave za abonement z dnem 1. novem-bra 1924. — Natančnejše pogoje se izve pri blagajni vsak dan od 10. do 1. 2460 r

u— Koroški dom na Poljanski cesti 11 vabi vsak petek, soboto in nedeljo na izvrstne domače kolone.

u— Pri Tičku na gričku v soboto in nedeljo krvave in jeterne klobase. 2288

u— V gostini pri «Fajmostru» se do-bijo vsako soboto in nedeljo domače krvave in jeterne in mesene klobase. Obenem se priporoča izborno in pristno štajersko, dolensko in ljutomersko vino.

u— Gostilna Krušič ob Kolinski to-varni se priporoča ljubljanskim izletni-kom za cenj. obisk. Popolnoma novo preurejeni gostilniški prostori, prvovrst-na dolenska in štajerska vina, vsako nedeljo in praznik sveže pečene domače mesnate, riževe in jeterne klobase. 2290

u— Nepošten hlapec. Trgovcu Valen-tinu Berniku v Florjanski ulici št. 1 je pred kratkim izginil iz hiše čeber, dan nato pa skaf in perilnik. Tatu so doma-či kmalu zasledili v osebi domačega hlapca Josipa Vidmarja. Ko ga je go-spodar prijel, je izpovedal tudi, da ga je ogoljufal v gotovini za 100 Din. Go-spodar je zadevo prijavil policiji, ven-dar pa je hlapec pred aretacijo ubežal.

u— Na krivih potih. Policija je areti-rala privatnega uradnika G. V., stanujo-čega na Karlovski cesti št. 7, ki ima na vesti celo vrsto tatvin. Pred dvema ted-noma je zapustil svojega gospodarja, les-nega trgovca Izidorja Paljevca v Boh. Bistrici, ter m. odnesel za slovo perila za 590 Din. Razen tega je okradel tudi tri de'ave in napravil v gostilni Fran-ceta Muleja v Boh. Bistrici na račun svo-jega gospodarja 1389 Din dolga. Nato se je skrivaj nekaj časa v Ljubljani, kjer so ga sedaj izsledili in izročili so-dišču.

Iz Celja

c— Poneverba. V Celju je bil aretiran čevljar Anton K. radi prestopka pone-verbe, ker je od strank v popravilo spre-jete čevlje poneveril, denar pa zapil. Od-dan je bil v zapore celjskega okrajnega sodišča.

c— Celjski narodno zavedni postre-žki. Tvrška Ferd. Pellé vdova nam z ozirom na notico pod navedenimi naslo-vom sporoča, da je tvrška od lanskega leta v rokah zavednega Čeha, ki je po-ročil prejšnjo lastnico podjetja, čosa-mezni postrežki so bili odpušteni iz službe, ker niso izpolnjevali svojih obz-nosti. Tvrška poseduje predmetno kon-cesijo že preko 30 let in so bili sedanja narodno zavedni postrežki, razen ene-ga, že dolga leta v službi pri podjetju.

c— Narodna čitalnica ima svoj redni občni zbor v soboto dne 8. novembra ob 20. uri v čitalniški sobi z naslednjim dnevnim redom: 1.) Čitanje zapisnik, 2.) poročila občnega zbora, 3.) volitve in 4.) služaj-nosti. V slučaju nesklepnosti se vrši občni zbor eno uro kasneje, ki je sklepe-čen ob vsakem številu navzočih.

c— Občni zbor Glasbene Matice se vrši v petek dne 14. novembra ob 20. uri v prostorih šole Glasbene Matice, Slomškov trg št. 10.

Iz Maribora

a— Pevsko društvo «Ljubljanski Zvone» dospe v Maribor v ponedeljek, dne 3. novembra s popoldanskim vlakom ter koncertira zvečer ob osmih v Götzovi dvorani z vzporedom jugoslovenskih umetnih in narodnih pesmi pod vodstvom svojega pevovodje g. Zorka Preloveca. Trdno pričakujemo, da Mariborčani po-setijo to zanimivo koncertno prireditve-znane ljubljanskega zbora v mnogo-brojem številu. Vstopnice in besedilo skladb se dobe v predprodaji v trgovini g. Zlate Brišnikove in na večer koncerta pri blagajni.

a— Izlet Jugosl.-češkoslov. lige v Ptuj priredi mariborska JCL v nedeljo dne 9. novembra. Udeleženci, mariborski Čehi in Jugoslovenci, ki dobe polovično železniško vožnjo, se odpeljejo iz Maribora ob 8.34 in se po prihodu v Ptuj ob 10.02 takoj podajo na Herberštajnov grad, kjer je uprava izjemoma dovolila ligi razgled vseh zgodovinskih znamenitosti. Ta ogled to traja gotovo do popoldne in se bo vršil nato skupen obed v Narodnem domu. Po obedu je istotam kratko zborovanje s ptujskimi Čehi in prijatelji JCL v svrbo ustanovitve podružnice ali vsaj pover-ništva JCL v Ptuj. Popoldne je ob lepem vremenu izlet na Breg in ogled tamšnjih rimskih zgodovinskih zname-nitosti ob slabem vremenu pa zabava v Na-rodnem domu. Vrnitev je določena ob 17.12 ali pa 23.20. Člani se udeležijo zleta z družinami. Za ta pohod v Ptuj vlada velika zanimarje. Dr. Pivko se je v sredo v Ptuj z lokalnimi faktori podrobno dogovoril o vsej organizaciji izleta.

a— Strokovna obrtno s nadaljevalna šola za vavence gostilničarske, hotelni-ske in kavarniške obrti v Mariboru. Vpi-sovanje se vrši danes dne 31. oktobra od 15. do 18. ure v posvetovalnici držav-ne dvorazredne trgovske šole, Zrinjske-ga trg št. 1, I. nadst. Listine, kakor rojstni list, domovnico, zadnje šolsko iz-pričevalo itd. je prinesiti s seboj. V pon-deljek dne 3. novembra ob 4. uri popol-dne se šola slovesno otvori, v torek pa prične redni pouk. Vse drugo zvečo va-jenci v šoli.

a— Knjižnico prosvetne zveze so ta teden otvorili klerikanci v palači svoje banke. Kot preludij za to strankarsko knjižnico pa so morali seveda 14 dni po-prej v svojih listih napadati vsakomur dostopno «Ljudsko knjižnico» v Naro-dnem domu. Ko so SLS voditelji podpi-sali delovni program narodnega bloka za mariborski občinski svet, so se izrekli tudi za podpisane «Ljudske knjižnice». Sedaj smo seve že po volitvah in kle-rikalci imajo svojega župana. Kaj jih torej brigajo podpisane obveze pred vo-litvami!

a— Grajski kino. Pretekli petek je bilo med mariborskimi vestmi v neki notici Grajskemu kinu indirektno očitano, da išče podjetje pri šolskih predst-avah dobička. Kakor se nam poroča, se je zgodila podjetju z notico krivica, ker se je odločilo za dotični program spo-razumno s merodajnimi faktori in je lastnica ga. L. Guštinova poleg 45 odst. davčnine in doklad, ki jih ima od vsake predstave, darovala še zaštitni deček in di-jaske kuhinji po 750 Din. Ugotavljamo to lojalno in želimo, da bi se šolski dečl še večkrat nudile mladinske predstave s tako izbranim in poučnim programom.

Iz Primorja

* Pod butaro drv in starosti se je ta dni zgrudil 82letni Anton Kozorog iz Pod-ljubnja na Goriškem. Sel je v bližnji god-po drva in domov grede je na poti umrl. V nedeljo so domačini v ogromnem spro-vodu spremlili pokojnika na pokopališče.

* Prepoved prodaje ali odstopa obrtnih dovoljenj. Onriska podprefektura je pre-povedala kakršenkoli odstop, prenos ali prodajo koncesij za gostilne, kavarne in podobne lokale. Kdor kljub tej prepovedi ravna drugače, izruži koncesijo sam.

* Tečaj za pevovodje. Radi pomanka-nja pevovodij na slovenskih tleh Julijske Krajine priredi društvo «Prosveta» v Tr-stu v sporazumu z Glasbeno Matico letos pozimi poseben tečaj za pevovodje, ki bo trajal od 17. novembra do meseca marca. Pouk se bo vršil dvakrat na teden ter bo obsegal sledeče predmete: klavir, teo-rijo, pevske vaje in praktično poučevanje zborovskih skladb.

Iz življenja in sveta

Organizacija duševnih delavcev

Dne 26. t. m. so ustanovili v Pragi Konfederacijo duševnih delavcev v češko-slovaški republik, kot narodno sekcijo splošne Mednarodne konfederacije duševnih delavcev. Francoska C. T. I. (Confédération des Travailleurs Intellectuels) je poslala v Prago svojega predsednika, odličnega učenjaka g. Emila Borela ki je razložil organizacijo francoskih intelektualcev ter dokazal, kako zahteva moderna doba organizacijo vseh, ki se s svojim duševnim delom čutijo sodelavce v veliki delavnici ljudstva, ki se demokratizira. Francoski delegat je izrazil prepričanje, da demokracija ni mogoča brez organizacije vseh sil, ki so temelj narodne in državne celote, ter je izrazil svoje veselje nad tem, da si podajata na skupni poti k demokraciji vseh narodov roke francoska in češkoslovaška inteligencija.

Duševni delavci imajo pravico čuvati svoje eksistenčne zahteve, kakor jih čuvajo organizirani rokodelci. Tudi duševni delavci so upravičeni zahtevati pravično plačilo za delo, brez katerega bi bila družba ne misleč stroj. Intelektualci se s svojo organizacijo nikakor ne obračajo proti organizaciji manualnega delavstva.

Konfederacija duševnih delavcev je strokovna, nepolitična organizacija. Kakor je z demokratičnega stališča nezmišljena in protijudski misli diktature proletarijata, prav tako bi bila nezmišljena diktatura inteligence. Socijalna politika, v katere znamenju živi današnja doba, vodi k organizaciji vse čimtelje narodnega in državnega življenja. Zato ne morejo ostati v tej novi socijalni orientaciji neorganizirane kulturne sile, ki so se doslej cepile v nesolidarnem individualizmu. Ni pravičen narod in država, ki pusti stradati in od gladi umirati svoje umetnike, pisatelje in duševne delavce sploh, toda ni modra niti inteligencija, ki se ne organizira, da bi javno in glasno manifestirala svojo pravico do dostojne družabne eksistence. Med vojno in po vojni je padla kategorija duševnih delavcev na nižji nivo materialne eksistence. Temu socijalnemu zlu hoče odpraviti organizacija duševnih delavcev.

Coogan kot reklamno sredstvo

Poročali smo že, kakšen trušč so delali ljudje, ko je bil Jackie Coogan v Rimu, Atenah, Budimpešti in na Dunaju. Svet je drl skupaj kot nor, ustaviti ga ni mogel nihče. Z Dunaja se je filmski princ podal v Berlin, kjer je bil njegov prihod takisto senzacija dneva. In nemške železnice so ob tej priložnosti prišle na pametno misel: hotele so s Cooganovo navzočnostjo napraviti dobro reklamo zase. Ravnateljstvo je povabilo malega filmskega princa na potsdamski kolodvor ter ga prosilo, naj sede na lokomotivo. Res, Jackie se je dal pregovoriti. Podal se je na loko motivo posebnega, nalašč za to priložnost sestavljenega vlaka. Polog njega je stal izkušeni inženjer, ki je malemu zvezdniku šepetal, kako mora ravnati s čudnimi kljukami, da bo vse kakor treba in da se ne pripeti nesreča.

Vest, da sedi na lokomotivi Coogan, se je raznesla po Berlinu z bliskovito naglico. Na kolodvor je pridrvelo nešteto kinooperaterjev, ki so začeli snemati malega zvezdnika. Na vlaku je visela tabla z napisom: »Jackie Coogan kot strojevodja.« Ko je vlak predhrdil primerno progo, se je ustavil. Tablo so izmenjali ter jo nadomestili z drugo. »Jackie Coogan inspiciira spalne in jedilne vozeve.« Mali zvezdnik pa je šel samo skozi vlak in vrgel skozi neko okno šopek starih cvetlic. S tem je

bila njegova »inspekcija« končana. Vlak se je vrnil na postajo, kjer se je privalo na desetstose ljudi. Jackie je izstopil, nekaj minut so se razlegali živio - klici, ljudje so mahali z rokami in pozdravljali s klobuki. Coogan je izginil skozi stranska vrata, njegovi starši so kasirali dogovorjeno nagrado in hrusča je bilo konec. Reklama za državne železnice je dosegla svoj namen, radovedneži pa so se godrnjaje razšli.

Izvedba štirih smrtnih obsodb

V pondeljek so bile izvršene v Montrealu v Kanadi štiri smrtni obsodbe, kar je zbudilo celo v Ameriki veliko pozornost.

V aprilu t. l. so umorili štirje roparji v bližini Montreala bančnega črverja. Eden teh morilcev je bil najprej znan atlet, kasneje pa je šel k policiji in bil detektiv, ki so se ga zlikovci zelo ball. Ščasoma pa se je z njimi pobratil in sam postal hudodelec. Drugi obsojenec je bil znan vlomilec in so ga nazivali »kralja podzemlja«. Ostala dva sta Italijana, od katerih se je eden ravnokar povrnil z ženitovanjskega potovanja v Italijo.

Izvršitev smrtnih obsodbe je bila določena za uro, ko se je porajal novi dan. Povsod je bila še tema, le na vzhodu se je svetlikala zarja in napovedovala nov dan, za nesrečneže pač usoden, ker ga niso dočeli. Postavljena sta bila dva morilna odra, ki so ju le slabo razsvetljevale leščerbe. Okoli jetnišnice, kjer se je na dvorišču odigraval zadnji prizor krvave drame, je stalo na stotine avtomobilov. Polno ljudi je hotelo prisostvovati nenavadnemu prizoru, a dovoljenje so dobili le uradni funkcionarji, novinarji in zdravniki. Občinstvo je bilo izključeno.

Divji atlet in kasnejši detektiv je stal na morišču kot grška soha, nepremično. Oko mu je strmelo v daljavo. Videlo se mu je, da je popolnoma apatičen. Tudi drugi Američan je zrl brez strahu smrti v oko. Ne tako Italijana. Eden je padel v nezavest, ko so se vršile okrog njega priprave za njegovo smrt, tiho, skoraj ne slišno. Resnih obrazov sta stopala krvnika okoli odra in pregledovala in preskušala morilne instrumente. Govorili niso skoraj nič, in še to le polglasno. Vse to je povzročalo smrtno tesnobo, tako da se je celo navzočih polasčala mrzla zona in so si vsi želeli, da bi bila stvar še enkrat pri kraju. Drugi Italijan, ki se je šel pred kratkim poročil, je burno objemal duhovna in kazniškega ravnatelja.

Ko je dal predsednik sodne komisije znamenje, sta krvnika hitro izvršila svoj strašni posel, in štirih morilcev ni bilo več med živimi.

Oblastvo je dalo kaznilnico strogo zastražiti, ker se je govorilo med ljudmi, da nameravajo prijatelji obsojencev naskočiti kaznilnico in osvoboditi morilce. Zato je bilo za tak, čeprav ne preveč verjetni primer vse pripravljeno. Jetnišnico so od vseh strani zavarovali, okoli poslopja so se neprestano vozili stražniki na motornih kolesih. Izvršitev smrtnih obsodbe je potekala brez pripetljaja. Pred kaznilnico je bilo vse mirno.

Žalosten konec poletnega romana

Dunajski predmetni trgovec Schostal je živel sedemnajst let v zakonau s svojo ženo Marijo. Ves ta čas sta se dobro razumela. Zveso sta se držala drug drugega, pozimi sta živela doma, poleti pa sta hodila na letovišče. Tam se je trgovčeva žena pod nejak leti seznanila z mešarjem Wilfingerjem, katerega je vzljubila. Vezi med njima so postajale od dne do dne nežnejše in intimnejše in so konč-

no dosegle višek v Marijinem priznanju, da mora umreti, če ji mož ne dovoli, da se loči od njega in poroči Wilfingerja. Schostal je ženo poslušal, zamahnil z roko in se smejal. Potem je oslinil cigaro in si jo naštel ter jo pokadil. Da bi žena mogla govoriti resnico, o tem se mu še sanjalo ni. Zvižgaje in z rokami v žepu je odšel v trgovino, kjer je kmalu pozabil na Marijine besede. Žena pa je postajala od tega dne naprej vedno bolj zamisljena in otožna in se je možu še parkrat izpovečala.

»Ne čenčaj mi o tem,« ji je odvrnil mož ob neki takni priliki, »jaz sem že do grla sit takih neumnosti! Pri meni imaš vsega dovolj; čemu torej boš izpremembe? Ali ti česa manjka?« Marija je morala priznati, da ima vsega zadosti in celo v izobilju, da pa kljub temu ne počuti srečo. Ali za tako srečo je imel Schostal kosmata ušesa. Šel je mimo ženinih besed in živel, kakor da mu ni žena nikoli potožila, kaj ji teži srce.

Marija, ki je vroče ljubila Wilfingerja, se je po drugi strani tudi čutila tako navezano na zakonskega moža, da mu ni hotela usteči iz gospodinjstva. Ali življenje s trgovcem ji je postalo prava muka. Videvši, da jo Schostal ne razume, mu ni več govorila o svoji srčni rani. Pri sebi pa je neprestano razmišljala, kako bi se iznebila neprijetnega življenja.

Te dni je odšla z doma. Pustila je možu pismo, v katerem je stalo, da si hoče vzeti življenje. Schostal tudi tega ni upošteval resno. Medtem pa sta se pojavila v nekem dunajskem hotelu Wilfinger in Marija. Najeta sta skupno sobo in zaklenila vrata. Zjutraj ju ni bilo na izprehled. Ker ni bilo na ponovno trkanje nobenega odgovora, je vratar o tem čudnem in zagonetnem molku obvestil policijo, ki je res prišla. Velela je odpreti vrata s silo in ko je vstopila, je našla Wilfingerja v postelji mrtvega, Marijo pa v smrtnih bolečinah. Na nočni omari je stala čaša z rjavo tekočino. Poklicani zdravnik je ugotovil, da sta se nesrečneža zastrupila z veronalom ter je dal Marijo prepeljati v bolnišnico, kjer bržčas ne bo okrevala.

× Potovanje z ladjo okoli sveta

Paroplovna družba Red Star Line je organizirala potovanje okoli sveta s parnikom »Bergeland«, ki se je zasedel te dni v Plymouthu na Angleškem, odkoder nastopi svojo vožnjo, ki je proračunjena na pet mesecev. Potovanja se udeležijo 500 oseb. Ker ne zadoščajo shrambe za jedila za ves ta čas in je računati tudi z morebitnimi zamudami, tako da bi bilo treba vzeti s seboj hrano za pol leta, so vtvorili živila tudi v spodnjih prostorih ladje. Parnik je v to svrhu naložil 100.000 funtov volovskega mesa, 78.000 jajc, 10.000 funtov masla, 30.000 galon kondenziranega mleka in 100.000 funtov moke, zraven pa seveda tudi odgovarjajočo množino drugih živil in plač.

× Gradba Zeppelinov v Ameriki

Ameriška vlada namerava naročiti v kratkem v tvornici Goodyear Zeppelin Company najmanj dva vodilna zrakoplova tipa Zeppelin, od katerih pa bo vsak vsaj še enkrat tako velik kot »Los Angeles«, ali, kakor se je prej imenoval, »Z. L. III«, ki je preletel Atlantski ocean. Nemara se ta teden bo prevzela ameriška vlada nemški Zeppelin. Gotovo je, da ne namerava ameriška vlada intervenirati pri zavezniških silah v zadevi uničenja Zeppelinovih delavnic v Friedrichshafnu.

× Drama med zakoncem. V Berlinu je v nedeljo odprla 38letna gospa Chudzinska, ko je šel njen mož spat, plin

Prehlajenje je vzrok smrti

zato polagajte važnost na topla oblačila in pomnite, da se ista, posebno za zimsko suknjo iz flegma double suknja dobijo po priznani ugodnih cenah pri trdkri

Drago Schwab, Ljubljana

in šla potem z doma. Vendar pa je proti pričakovanju žene tekem noči šlo le malo plina iz cevi, tako da se mož ni zadušil. Gospod Chudzinski je ovdal svojo ženo zaradi poskušenega umora, ki je bila nato aretirana. Chudzinska je po dolgotrajnem zaslišanju priznala svoj čin. Ponoči pa se je v preiskovalnem zaporu obesila.

× **Sobarica** — zbiralka umetnin. Angleski podjetnik John Alliod v Budimpešti je naznanil policiji diplomatskim putem, da je sobarica Marija Galba, ki je bila v Londonu v službi tiskovnega atašeya madžarskega poslanstva, dr. Racza, ukradla iz njegovega stanovanja

umetnine v vrednosti dveh milijard in pol madžarskih kron.

× **Letalska nesreča v Italiji.** Vojaško letalo, ki je prišlo iz Foggie in bilo namenjeno k vojaški paradi povodom obletnice zavzetja Rima po fašistih, je strmoglavilo pri Capui na tla, ko se je hotelo spustiti na zemljo. Oba letalca, ki sta sedela v aparatu, sta bila na mestu mrtva.

Zopet so došli najnovejši modni listi za dame in gosposde. Dobe se v Tiskovni zadrugi v Ljubljani, Prešernova ulica 54.

Knjige spoli

EURIPIDES, MEDEJA.

Tragedija v petih dejanjih. Prevel dr. Fr. Bradač. Ljubljana 1924. Založila Ig. Kleinmayr & Fed. Bamberg. 72 strani. Cena 14. Din.

Z Medejo je posegel veliki grški pesnik Euripides po najbolj hvalažni, v svetovni literaturi najbolj učinkoviti in vedno moderni snovi. Strašni čin, ki ga rodi osveta, namreč umor otrok po lastni materi, ki pahne obenem novo mlado Jasonovo soprogo in njenega očeta v pogubo, tvori središče tragedije. Snov je črpal Euripides iz vobče znane pripovedke o Argonavtih, a jo je po svoje preobrazil. Jason, ki ga je bila Medea že tolikokrat rešila smrti, ki mu je rodila dvoje sinov, se ji izneveri ter se znova oženi. Zato se Medea maščuje nad njim ter s čarovnim strupom usmrti njegovo nevesto in njenega očeta, kralja iz Korinta. Medea, ki umori svoja otroka, da se maščuje nad svojim soprogom, je šele Euripidova tvorba, kajti po pripovedki so ju Korinčani umorili. Medea je tragedija nesrečne matere, užaljene soproge. Medea ni demonska žena, katere zločini nam vzbujajo le mrzlo grozo, a nikoli sočutja, ampak nesrečna žena, ki jo je zadelo človeška usoda. Užaljena ženska čast jo je gnala k strašnem činu. Strašen boj bojuje nesrečna mati v svojem srcu, strast osvete in materinska ljubezen si stojita nasproti, dokler ne zmaga strast maščevanja in triumfira užaljena pravica. Strto pa je tudi srce nesrečne žene.

Tragedija se odlikuje po nenavadnih vrlih in je od vseh starodavnih dram najbolj učinkovita na literaturo vseh časov.

Prevod prof. Bradača se gladko čita; opremljen je s kratkim, jasnim predgovorom, ki ga dela dostopnega vsem krogom občinstva. Lična in ne draga knjižica bo dobrodošla zlasti tudi profesorjem kot pomožno čtivo pri slovstvenem in zgodovinskem pouku.

Pripominjamo, da so lani igrali Medejo z velikim uspehom v Pragi in letos jo bodo Hudočestveniki. Poročali smo tudi že, da jo bodo igrali letos tudi v našem gledališču v Bradačevem prevodu.

FRAN ERJAVEC: AFRISKE NARODNE PRIPOVEDKE.

Ljubljana 1924. Natisnila in založila Učiteljska tiskarna. Str. 149. Cena 28 dinarjev.

Narodne pravilice niso le za mladino najtežnja duševna hrana, temveč tudi za odraslega nadvse zanimivo čtivo, kajti nikjer se ne izraža mišljenje in čustvovanje kakega naroda v tako pristni in neposredni obliki, kakor v narodnih pesmih, pravljicah in pripovedkah. Iskreno moramo biti zato hvaležni podjetni Učiteljski tiskarni, da je začela zadnja leta sistematično izdajati pravilice različnih narodov, kakor jih imajo tuje literature že davno. To pot so izšle vezelaznive afriške narodne pripovedke. Skupno je nizanih štirideset, jako srečno in sistematično izbranih pripovedk, ki nam v naši literaturi prvič odkrivajo bujno duševno življenje primitivnih narodov pod vročim afriškim solcem. Prevod je gladek v preprostem pravilnem jeziku in slogu in tudi zunanja oprema je lična, kakor smo jo pri tem založništvu že vajeni, zato smo uverjeni, da bo po zbirki z užitkom segalo mlado in staro.

ISLANDSKA VELIKA NOČ IN DRUGE POVESTI.

Anatole le Braz, prevedel P. V. B. — Natisnila in založila Učiteljska tiskarna v Ljubljani. Str. 149. Cena elegantno vezani knjigi 30 Din.

Pod gornjim naslovom je nazival prevajalec najlepše povesti iz francoskega, španskega in angleškega slovstva. Gotovo je, da dominira le Brazova »Islandska velika noč«, ki je na čelu in po kateri je izbran naslov celotni zbirki. Iz francoskega slovstva je vzel le Braz, ki je znan po svojem delu in po svetili tega ožji domovini Bretaniji; Lemaitre, delaven na polju pesništva, dramatik; Frapiré, živahen opisovalec in silno izrazit, do Robenbaha, ki je simbolist in opisuje v svoji prozi in poeziji mistično žalost pokrajini, o katerih sanja v svojem domotožju. Od španskega ameriških pisateljev je vzel Tomsona, zastopani so pa tudi Neruo, Gutierrez Najera in Gomez Canillo s prav mišnimi delci. Od angleških je vzel Hearn, katerega dela so se širila širom Evrope, ki je z njimi spoznala, kakšen je v resnici daljni vzhod. Človek z užitkom čita vse povestice in knjigo priporočamo vsa komur, ki se hoče zabavati in imeti užitek

tek s čitanjem. Knjigi je dodan tudi »Slovstveni dodatek«, ki vsakogar prav spretno hkrati uvaja tudi v tujo literaturo.

NARODNE PRIPOVEDKE IZ MEŽIŠKE DOLINE.

Zbral Vinko Möderndorfer. Izdala in založila Učiteljska tiskarna v Ljubljani. Cena elegantno vezani knjigi 20 dinarjev.

Knjiga je zelo bogata na raznovrstnost vsebine in obsega 52 pripovedk, ki so zanimive tako za preprosto ljudstvo, kakor za otroke, ker so vzete iz narodne. Ze v naslovu pove, da jih je pisatelj zbral med narodom, v Mežiški dolini. Pisana je vsebina: od bajk in pripovedi o povodnem možu, do zgodovinskih anekdot iz turških časov in o zakleti graščakini, o kateri otroci jako radi slišijo — tako raznovrstna je vsebina. Möderndorferjeve pripovedke so lep donesek k izpopolnitvi narodnega blaga in jih bo ljudstvo rado čitalo prav zaradi tega, ker so iz ljudstva zbrane. Tudi povestice o škrtih bodo zanimale otroke in starše. Prav prikladno darilce bo knjiga sedaj za Miklavža in jo toplo priporočamo tudi za šole in knjižnice.

RABINDRANAT TAGORE: GITAN-DZALI (ŽRTVENI SPEVI).

Preložil iz angleščine Alojz Gradnik. Izdala in založila Učiteljska tiskarna. — Cena trdo vezana 28 Din. V platno vezana 32 Din.

Poleg »Vrtnarja«, knjige ljubezni, je ta zbirka najboljši biser Tagoreve poezije. To niso več pesmi, ampak psalmi. Ob znožju svojega Boga sedi pesnik in omamljen od razkošja in sreče poje o neizrekljivi radosti, da ga sme ljubiti, mu služiti in živeti v njem. To njegovo ganotje je tako pristno in globoko, da pridobi mahoma bralec z neodoljivo silo svoje preprostosti in iskrenosti. Ne z razumom ampak le s čustvom je mogoče uživati te verz, v katere je izlil Tagore vso kri svojega srca in ki so priklili iz najtišjih in najtajnejših globlin njegove duše. Zato vplivajo tako elementarno na človeka in tako si je tudi tolažiti neobičajni uspeh, ki ga je dosegla knjiga, ko je bila prevedena na angleški jezik: pesniku je bila prisojena Noblova nagrada.

ZADNJI DNEVI V OGLEJU.

Izvirom roman iz petega stoletja. Pisal Carl-Luković, priredil Joža Lavrenčič. Izdala in založila Goriška Matica v Gorici in stane trdo vezana 28 Din, broširana 22 Din. V založbi ima za Jugoslavijo knjigo Učiteljska knjigarna v Ljubljani.

Ze lepo ilustrirana naslovna stran je zelo mična za otroke in nam kaže boje v Ogleju, ki jih opisuje roman. Knjiga pa ni zanimiva samo za otroke, temveč jo bodo kaj radi čitali tudi odrasli. Oglej, to starodavno zgodovinsko mesto ki je igralo v preteklosti tako veliko vlogo, je danes upropaščeno in neznan. Roman nam kaže tudi na minljivost narodov in na zgodovinske narodne boje, ki so se odigrali v teh krajih, spominja nas pa na turške pohode in boje, ki so opisani v nešteti knjigah Mohorjeve družbe. Knjigo prav toplo priporočamo!

STORIJE.

Koroške narodne pripovedke in pravilice. Zbral in uredil France Kotnik. Založila Družba sv. Mohorja na Prevaljah. XVI + 112 str. Mohorjeve knjižnice 3. zvezek. Cena za ude 14.20 Din, za neude 18.90 Din, vezane za ude 21.50 Din, za neude 26.20 Din, po pošti 1.20 Din več.

Profesor dr. France Kotnik je zbral v tej knjigi 84 storij, izmed katerih so jih zapisali njegovi bivši celovški učenci 42, iz starejših tiskanih virov jih je 22, sam jih je zapisal 19, 1 pa je šasljeva. V uvodu govori o motivih, s katerimi so pripovedke prepletene, o povodnem možu, žalik, ženah, o zakletih deklicah in zakladih, o velikanskih stavbah, o zgodovinskih pripovedkah, o Lahu, ki išče zakladov v naših gorah, o desetem bratu itd. Nato sledi besedilo. Za njim so navedeni viri, odkod so pripovedke potekle. Imenik krajev in rek je dobrodošel. Na »oncu pa je lepo število zanimivih opomb, ki spremljajo tekst in kjer je navedena tudi vzporedna literatura iz drugih slovstev, ponajveč iz Grabarjevih narodnih pripovedk. Knjiga bo dobrodošla učiteljem, knjižnicam, deci a tudi odraslim.

Vse te knjige se dobe, oz. naročajo lahko tudi v Tiskovni zadrugi, Ljubljana, Prešernova ulica 54.

Bedřich Vrhsky:

Njena skrivnost

Tiho je stopil zdravnik iz spalne sobe in se vsedel poleg Frana, ki svoje bolesti ni mogel utolžiti s solzami. Fran se je krčevito uprl ob naslonjač in nestrno boječ vprašal:

«Kdaj?»

«Jutra najbrže ne bo več dočkala,» je odgovoril zdravnik, ki je bil izmučen od prečutih noči. Nato pa je pristavil:

«Ali naj sedaj odidem?»

«Nikakor ne! Lepo te prosim, ostani še par ur pri meni!» Zdravnik in hkrati prijatelj Franov se je resignirano vsedel.

Fran ni mogel prikriti svojega obupnega ihtenja. Po kratkem molku je dejal: «Ti ne veš, koliko trpim. Ljubim jo tako goreče kot takrat, ko sem jo prvič spoznal. In temu je že precej let... Moja ljubezen do nje ni nikoli obledela, toda tudi njena nezvestoba ne. Prosim te, nikar ne glej tako začuden. Prveč si utrujen in izmučen od napora in prizadevanja, da bi jo ohranil še pri življenju. Ne govori! Ti veš tako gotovo kot jaz, da bo podlegla. In vendar jo ljubim bolj kot kdaj prej, bolj kot če bi bil prepričan o njeni zvestobi. Ljubil sem jo in trpel sem... In priznati moram, da neskončno hrepenim po uri, ki me bo rešila težke. Ali sedaj vidim, da me njena izguba zadeva v živo bolj kot najstrašnejše muke. Kako rad bi prenašal vse, vse,

da bi ostala še pri življenju, moja, vsa moja!»

«Ti govoriš tako čudno. Morda živi njena nezvestoba zgolj v tvoji domišljiji?»

«Sama mi je priznala, da mi je nezvesta! In ne le enkrat! Takrat mi je bilo, kot da bi jo moral umoriti. Toda zgodilo se je — ne vem kako — da sem planil k njej in jo strasno poljubljal kot da bi hotel izsesati iz nje vse, vse, da ne bi tekmeču ostalo ničesar, da se ne bi z ničemer naslajal v omamni blaženosti... To so bili opojni trenotki! In takrat sem bil uverjen, da je edino domo, da ne more ljubiti drugega.

Po kratkem času pa se je zgodilo, da je prijokala k meni in mi ponovno priznala, da se je pregrešila nad menoj... Bodi tiho, ne govori niti besedice! Vem, kaj hočeš pripomniti! Ponavljam le, da sem ji vse odpustil. Moja ljubezen je bila večja kot njen greh... Njen greh, ki mi je bil uganka.

Jutri bo uganka rešena, vozil razvozan...

Nesčetokrat mi je pravila, ko mi je kazala skrivnostno predalček svoje mizice: «Tu, tu najdeš dokaze moje nezvestobe. Ko umrem, jih zažgi in ne raziskuj nadalje imen vseh piscev.»

Sto in stokrat sem bil že na tem, da bi vdril v mizico in ugotovil imena njenih ljubčkov, skrunilcev moje časti. Ali nekaj nerazumlivega me je odvrčalo in slednjič zadržalo... Misliš si lahko, kako mi je

bilo pri srcu! Bil sem slaboten, ali verjam mi: močnejši od nje! — In sedaj se bliža oni trenotek...

Bolniška strežnica je tiho odprla vrata spalne sobe. Zdravnik je vstal in stopil v bolniško sobo. Po kratkem času se je vrnil, segel prijatelju v roko in zašepnil: «Končano!»

Fran se je vrnil po pogrebu domov. Njegovo stanovanje se mu je zdelo kot da ga je uničil požar do tal. — Zakaj se je vrnil, zakaj?...

Začutil je v žepu ključek. Hitro je skočil k mizici, da bi odprl predal. Ali — roka mu je omahnila. Izgubil je pogum ob zavesti, da bo odkril sedaj njeno skrivnost. Videl jo je pred seboj v svoji krasi, začutil njeno belo telo, uzrl njene velike, svetle oči in utipal gosti pramen njenih bujnozlatih las...

Nebrzdana jeza je zaigrala zdajci v njegovi notranjstveni omisi, da ni bila vsa njena lepota darovana le njemu. — Divje je odprl predal. V njem je našel listič z njeno ljubko pisavo.

Čital je: «V svojem življenju sem spoznala le enega moža. Edini mož je bil gospodar moje duše in mojega telesa. In tisti mož si bil Ti, moj najljubši Fran!»

Listič mu je padel iz rok. In iz njegovih oči, ki doslej niso poznale joka, je kanila sladkogrenka solza.

Prevel M. M

Ciklus predavanj umetnostno-zgodovinskega društva v Ljubljani

Kakor vsako leto bo tudi v letošnji zimski dobi priredilo umetnostno-zgodovinsko društvo ciklus desetih predavanj, ki se bodo vršila ob ponedeljkih od 6. do 7. ure popoldne v univerzitetni zbornici. Za ugodno mnogokrat izraženi želji, so izbrali predavatelji pri nas malo znani in v splošnem redkokdaj obravnavani snovi: zgodovino slovanskih umetnosti. Ker je dolžnost vsakega slovanskega izobraženca, da spozna v prvi vrsti svojo lastno kulturno preteklost, je pričakovati primernega odziva tembolj, ker bodo nudila predavanja poleg novega gradiva novo nabavljene, zanimive slike. Predavanja so sestavljena po kulturnih enotah v sledečem redu:

3. novembra. 1. Slovensko kiparstvo 18. stoletja. Magr. Viktor Steska.
10. novembra. 2. Pregled slovenskega slikarstva. Magr. Viktor Steska.
17. novembra. 3. Umetnost Dalmacije. Dr. Vojislav Molč.
24. novembra. 4. Arhitektura in kiparstvo Balkana. Dr. Izidor Cankar.
15. decembra. 5. Slikarstvo Balkana. Dr. Izidor Cankar.
12. januarja. 6. Ruska arhitektura in kiparstvo. Dr. France Stelč.
19. jan. 7. Rusko slikarstvo. Dr. France Stelč.
26. januarja. 8. Poljska umetnost. Dr. Vojislav Molč.

9. februarja. 9. Češka arhitektura in kiparstvo. Dr. France Mesesnel.
16. februarja. 10. Češko slikarstvo. Dr. France Mesesnel.
Za poset so določene te cene: Člani društva plačajo za ciklus 50 Din, nečlani 80 Din. Posamezna predavanja po 10 dinarjev. Stalne vstopnice se dajo pri tajniku društva (univerza) in pred predavanji pri blagajni.

Voda kot gonilno sredstvo motorjev

Epohalna iznajdba na vidiku?

Pariski »Matin« prinaša zelo zanimiv razgovor svojega poročevalca s Charlesom Henryjem, ki deluje že precejšnje čase na tem, kako bi se dala voda porabiti kot gonilno sredstvo motorjev. Pri našo v izvešču ta razgovor, da bodo naši čitatelji, ki se zanimajo za napredke tehnike, poučeni o dalekosežnosti in pomenu morebitnega uspeha raziskovanj francoskega učenjaka.

»Vstopil sem v sobo skromnega raziskovalca«, pripoveduje poročevalec. »Na postelji je sedel mož, visok, s sivimi brki in rdečo čepico na glavi. Pred njim na mizi so ležali zvezki, knjige in listi, popisani s številkami in opazkami. Predstavil sem se mu.

— Gospod Charles Henry, profesor na Sorbonni?
— Da, izvolite sedeti.
— Dejali so mi, da ste na potu do velike iznajdbe, ki utegne vtisniti dvajsetemu veku svoj pečat... Čul sem, da

ste našli sredstvo za pretvarjanje vode v petrolej.

— To ni povsem točno. Nikakor ne stremim za tem, da bi iznašel umetni petrolej, ki bi pokvarjal motorje in zastarjal ozračje. Moje delo gre za to, da najdem sredstvo, ki bi omogočilo pogon avtomobilov z vodo...

— Z navadno vodo?

— Da. Splošno se misli, da je voda porabna le za gašenje požarov; toda v njej je skrita mogočna sila, v vodi je latentna ogromna energija.

— Prosim, razložite...

— Takoj. Videli boste, da je stvar precej enostavna. Iz česa je voda sestavljena, veste?

— V šoli so me učili: iz vodika in kisika.

— Res je. In ta dva plina imata pomembno precejšnjo gonilno moč. Uporabite ju za motor, in videli boste, koliko hitrost bo razvijal stroj, in to brez smrada in brez izgube.

— A kako, da tega še do danes niso uporabili?

— Iz enostavnega vzroka: vodo je namreč težko razkrojiti. Če jo razkroji mo elektrolitičnim potom ali pa s segrevanjem na 1200 stop. — oba procesa sta silno draga in zahtevata močno industrijo. To se pa ne izplača. Treba je novih potov. Katalizo poznate? Če dodamo stvari, ki jo hočemo razkrojiti, do ločeno snov, ki pospešuje razkroj, se leta izvrši hitreje, laže in pri mnogo nižji temperaturi kakor sicer. Organsko življenje nam o tem nudi dovolj vzgledov. Tako n. pr. proizvajamo sami brez napora, pri temperaturi 37 stop. ogljikovo

kislino, ki bi jo v laboratoriju dobili se le pri 600 stop. C.

— In kaj je temu vzrok?

— Ker imamo v svoji krvi fermente, oksidaze, ki pospešujejo kemični proces. Toda v naravi je dosti elementov, ki imajo isto lastnost, da namreč ob nizki temperaturi omogočajo kemične metamorfoze. Tako je n. pr. Sabatier našel, da se ogljikova kislina da razkrojiti v svoji sestavi ogljik in kisik že pri nizki temperaturi, če ji dodamo niklja. Dodaj da se iskanje za katalitičnimi sredstvi vršilo le tipaje in treba je bilo tisoče in tisoče eksperimentov v laboratoriju, da smo našli prav sredstvo, ki omogočujo razkroj sestavin.

— Če vas torej prav razumem, stremite vi pri svojem delu za tem, da najdete sredstvo, bodisi kovino, rastlino ali karkoli, ki bi povzročilo, da bi se voda v zvezi s tem sredstvom hitro razkrojila v eksplozivne pline in to ne pri toploti 1200 stop., marveč mnogo nižje, recimo pri 200 stop. C.?

— Tako je. To je vsa moja iznajdba. Da bo pa popolna, mi je treba časa in računanja. Tisti dan, ko izsledim vodni katalizator (ki brez dvoma obstoja nekje je v naravi), tisti dan bo mogoče ustvariti motor, ki bo imel bajno silo, in to silo mu bo dajala voda. Voda bo treba malo segreti (recimo z električnim akumuliranjem) in s primesjo primernega katalizatorja se bo razkrojila v kisik in vodik, in motor bo delal brezdimno, brez smrada in skoraj zastoj.

— In mislite, da je ta doba v bližnji bodočnosti?

G. Henry se trudno nasmehne.

— Obljubiti vam ne morem ničesar. Saj ne morete niti slutiti, koliko je treba še dela in računov. Potreboval bi tuč računarejev, stroj za pisanje števil... Upam pa, da moje delo mora kronati uspeh. Pot, po kateri hodim, je popolnoma prava. Možno je, da me doleti smrt, predno dokončam svoje delo. Toda začetek je storjen, prejel ali pozneje se bo zgledilo, da bo gonila naša avtomobile, voda deževnica ali voda rečnice. Motor bodočnosti ne bo poznal več smrtdeljivih olj. Brez posredovalcev bo pretvarjal vodo v pline in v energijo. In ko se bo to zgodilo, bomo lahko rekli, da je 20. stoletje prekosilo devetnajsto, stoletje elektrike. Verujem, da se bo to kmalu zgodilo.

Odšel sem. Medpotoma pa sem premišljeval o Napoleonu, ki se je pogotovo v ironično nasmehnil človeku, ki mu je govoril o bodočnosti pare. Morda živimo v stoletju vode. In potem ne bo nič več preprirov za rudnike in petrolejske vrelce, kajti nebo samo nam bo pošiljalo sredstva, ki bodo gonila naše mlinske, naša vozila in tovarne.

Neprekosljivi so le

EXCELLA

Oglejte si jih pred nakupom!
J. GOREC, Ljubljana
(palata Ljublj. kred. banke).

Mali oglasi

Vsaka beseda 50 par

Stane vsaka beseda 50 par. Za »Oglasovanje« in »Zahtev« se računa vsaka beseda 1 Din. — Prihajajoče se le mali oglasi, ki so plačani vnaprej. Plača se lahko tudi v snemah. Na vprašanja odgovarja uprava le, če je vprašanje priložena snemka za odgovor ter manipulacijska pristojbina (3 Din).

Obrt

Beli klobuki
Is klobučevine (filc) se dobe v velikih izbi pri 120 Din edino pri tvrdki M. Jeglič, Ljubljana, Slomškova ulica št. 27. 22664

Dobro idoča pekarna

se takoj proda radi družinskih razmer za 150.000 Din s posodo in praktičnim posodo. Vpraša se v Celju pri g. Knež, pekarni, str. ali v upravi »Jutra« v Mariboru. 23248

Učni tečaji

za izdelovanje damskih klobukov sprejema dame in gospodinjice v praktičnem tečaju priprave na iskatno rabo samostojno izdelavo vsakovrstne damske klobuke. Nadaljnja pojava od 10. do 1. ure pop. Modni salon za damske klobuke Alojzija Vived, roj. Mozetič, Ljubljana, na Pred škofijo št. 21/1. 23026

2 tehnika inštruirata

s uspehom pod ugodnimi pogoji. — Ponudbe na upravo »Jutra« pod »Uspeh 11606«. 23195

Instrukcije

čaje filozof. Ponudbe na upr. »Jutra« pod »Sigurni napredek«. 23216

Čevljarskega pomočnika

dobro izurjenega, sprejme takoj Peter Gostisa, čevljar, Loke Zagorje ob Savi, plačo po dogovoru. Hrana in stanovanje preskrbljeno. 23060

Krojaški pomočnik

2-3 za konfekcijsko delo dobro izurjenega in za to sposobnega sprejme konfekcijska tovarna Derenda & Cie. v Ljubljani. Osebe ponudbe na pisarno Emonski cesti št. 8. 1961

Izurjeno šteparico

ki je zmogla tudi gospodinjstvo, se pod ugodnimi pogoji sprejme. Ponudbe na upravo »Jutra« pod »Šteparica 32«. 23066

2 krojaška pomočnika

dobro izurjena, eden za veliko, drugi za malo delo, sprejme Leopold Rijavec, broj. mojster v Ljubljani, Miklošičeva c. 7. 23239

Kovač

naravnih, varnih, dobrih ugodno naravnih v zelo priročni kraji. Prednost: trdnost, področje. Zeli se pripravljati in pekat orem-čala. Vprašanja na: Obševčevsko obrtno društvo v Celju. 23142

Kuharica

dobro, gospodinjica, priletna in pačeta, se sprejme k mali družini. Naslov pove uprava »Jutra«. 23165

Provizijski potnik

se išče za večerjavino z v. pom. Natančno ponudbe se prosi vpeljati pod »Vinski potnik« na upravo »Jutra«. 23139

Blagajničarka

poštena in pridna (nemško-slovensko) iz boljših družin, išče službo. — Ponudbe pod »Izobražena« na upravništvo »Jutra«. 22311

Perlektent bilancist

književodja, korespondent, ki je organiziral več podizvajalcev izraznega podjetja, dobro vpeljan v trg, krogih Slovenije, veče več jezikov, želi prenesti doseganje službeno mesto. Praveži le event. tudi zastopstvo večje tvrdke. Reference na razpolago. — Ponudbe na upravo »Jutra« pod »Agilen 1899«. 22933

Službo hišnika

ali vratarja, išče zakonski par srednje starosti — brez otrok; ki je zmogel 5 inozemskih jezikov. — Nastopi lahko takoj. Naslov v upr. »Jutra«. 22874

Damska krojačica

želi prenesti mesto k bolj. št. štivilji v Ljubljano. Cenj. ponudbe na upravo »Jutra« pod »Izurjena pomočnica«. 23091

Absolvent trg. tečaja

književodja, stenočraf, strojeplac, veče strobovščine, išče službo. Dopise je poslati na upravo »Jutra« pod »Marjiv«. 23067

Absolvent

drž. trg. šole, išče mesto praktikanca v trgovini s spec. kol. blagom in delalnimi pridniki. — Ponudbe na podružnico »Jutra« v Mariboru pod značko »št. 2001«. 23236

Mlad trg. pomočnik

išče službo v večji špecerijiški trgovini. — Ponudbe na upravo »Jutra« pod značko »Vesten 11594«. 23178

Uradnik

z 4letno pisarniško prakso, zmogel književodja, strojeplajca, korespondence ter vseh pisarniških poslov, želi spremeniti doseganje mesto. Sprejme tudi mesto izven Ljubljane. Cenene ponudbe je poslati pod šifro »Zmožen 11733« na upravo »Jutra«. 23229

Šivilja

išče dela pri kakti šivilji v mestu ali na deželi. Ponudbe na upravo »Jutra« pod šifro »Pridna 11723«. 23297

Prodajna

št. 4-5, se ugodno proda. Ponudbe na upravo »Jutra« pod »Blagajna«. 23059

Ne zamudite

ugodne prilike! Vse od opustitve trgovine volila prodaja vsa manufakturna blaga, sukna, angliških šifonov, platna za rube po vsakih spretnosti. V cenah pri Josipu Bedraču v Ljubljani, Aleksandrova 12. Prahno velika izbira v angliških šifonih, modno blago za konjume in krila. Za državne in privatne uradnike posebno ugodna nakupna prilika. 23048

ZANIMIVA IZNAJDBA

SVETILEC
KOJEKA PIŠAVA
SVE TIV TEMI

Nov moški dolgi kožuh

(Polmantel) se proda po zelo nizki cen. Naslov pove uprava »Jutra«. 23160

Češnjeve in hruški hlode

postaja Radovna vas, prodam. Naslov v upr. »Jutra«. 23180

Pohištvo

Kompletne sobe iz mehkega lesa po 7000 Din, kompletne barvane sobe emalirane ali hladne po 2500 Din; kuhinjska kredenca 700 Din; omara 650 Din; postelja 300 Din. Dam tudi na obroke. — Cenik gratis. Fr. Zupančič, Gilce 20 — Hrenova ul. 19. 23168

Dve železni peči

s cevni prodam. — Naslov pove uprava »Jutra«. 23204

Manufakturna A. Krisper

Ljubljana, Rožna ulica št. 19 razpoložila po pošti šivane odelje (kovrte), klotaste, 150 x 200 po 260 Din, iz rožnatega kantrika po 170 dinarjev. 23206

Moška obleka

ta povračila, dobro ohranjeno, se proda. Naslov pove uprava »Jutra«. 23214

Otroški voziček

lep, poceni napredaj. — Naslov pove uprava »Jutra«. 23213

Kmet-pridelki

la namiznih jabolk
1 vagon, prodam. — Ponudbe na upravo »Jutra« pod šifro »Štajersko sadje«. 23202

Kupim

želo
bukov šir. Npovo seme in suhe gobe plača najbolje »Fructus«, Ljubljana, Tabor 2 in Krekov trg 10. 22843

Oglje in drva

kupim v vsaki množini proti takojšnjemu plačilu. Čas dobave 3 mesece. — Ponudbe, pristo vagon Postojna, na: I. Poljanec, Ljubljana, Slomškova ulica 21. 23103

Halo!

Plačam po najboljših cenah stare obleke, čevlje, pohištvo itd. — Dopisnica zaštuje, da pride na dom. — A. Jurčić, Ljubljana, Sv. Jakoba nabrežje 31. 23235

«Sickenmaschine»

kleparnika, rabljena, se kupi takoj. — Ponudbe z navedbo številke stroja, pripadajočih vajarskev in nalozbe cene na upravo »Jutra« pod šifro »Gotovina«. 23141

Smuči

rabljene, v dobrem stanju, kompletne, se kupijo. — Ponudbe pod »Smuči 11606« na upravo »Jutra«. 23186

Browning

(belgijski) in daljine-gled. kupim. — Ponudbe z navedbo cene in znamke na upravo »Jutra« pod značko »Turist«. 23197

Perje

kokoške, gosje in gosji puh ter račje, oddaja vso množino po umernih cenah tvrdka E. Vajda, Čakovce. 1883

Resnim kupcem

vil, stanovanjskih, trgovskih, gostilniških in obrtnih hiš in posestev kmetijskih posestev, graščak, mlinov, tas ali stavbni parci, tudi osaj, večjo izbiro Realiteta na: Sarna 11 1857

«Posesta», d. z. o. z.

v Ljubljani, Sv. Petra c. 24.

Nova hiša

13 let stara hiša, s trgovino lesa in premoga, na prometnem mestu v Mariboru, se radi selite prodaja. — Stanovanje takoj na razpolago. Naslov: Maribor, Koroska cesta 49. 23256

Posestvo

vinograde, čebelnjak s čebelnjak, prodam po ugodni ceni na Klukovi gorji pri Sromiljah. Anton Svet, Globoko pri Brezicah. 23198

Kdor kupuje,

kdor prodaja, kdor zamenjuje, oddaja ali išče v našem nepremičnine

Josin Saje,

Ljubljana, Sv. Jakoba nabrežje št. 29. 23231

Stanovanja

Mesečna soba
se odda enemu ali dvema gospodom. Naslov v upravi »Jutra«. 23224

Dva dijaka

(dijaka in dijakinjo) nižjih razredov orod. šole, sprejme v popolno okrog uradniška družina. Več v upr. »Jutra«. 23238

Lepa, opremljena soba

se odda mirnemu gospodu v Gradišcu 10/1, desno. 23257

Iščem stanovanje

obatoječe iz ene ali dveh sob s kuhinjo, proti nagradi. Ponudbe na upravo »Jutra« pod značko »Dobra najemnika 11734«. 23258

Do 700 Din

plača akademik za sobo s posebnim vhodom in elektr. razsvetljavo v mestu. — Razsvetljavo na upravo »Jutra« pod »700«. 23151

Lena zračna soba

se odda boljšemu zakonskemu paru brez otrok. Naslov pove uprava »Jutra«. 23155

Zračna soba

če morete s skuporabo kuhinje, iščem za 1 dame in hčerko. Ponudbe na upravo »Jutra« pod »Zračna 11501«. 23175

Pravno sobo

išče boljša gospa, ki bi tudi kuhala in šivala zastoj. — Ponudbe na upravo »Jutra« pod značko »Pravna 11738«. 23255

Na stanovanje in hrano

se sprejmeta dva gospoda. — Naslov pove uprava »Jutra«. 23217

Eleg. nameščeno sobo

ev. s klavirjem, išče doktor za takoj. Ponudbe na upravo »Jutra« pod šifro »11721«. 23218

Leno opremljeno sobo

z eno posteljo in električno razsvetljavo, se išče za takoj pri boljši družini. Dopolnje na upravo »Jutra« pod šifro »T. S. 23223

Nepremičnine

Naprodaj posestvo
obatoječe iz prilicne zidane hiše in gospodarskega posojila, 10 oravov guda, 12 oravov njiv in travnikov, pol ure od trga Komlice ob okr. cesti. Podrobnost informacije se polzejo v občinskem uradu v Konjicah okolica.

Na stanovanje in hrano

se sprejme gospod. Naslov v upravi »Jutra«. 23192

Lokali

Hotel, restavracija

in kavarna
moderno urejeno in v zdravem kraju Slovenije, se odda v najem. Naslov pove uprava »Jutra«. 23259

Lepa, nova dvorana

se odda takoj za plesne vaje, zborov in drugo v hotelu »Tratinik« v Ljubljani. 23068

Sobo

za majhno pisarno, v bližini kolodvorja, če mogoče v dvo-rišnem traktu, vzamem v najem. Ponudbe na upravo »Jutra« pod šifro »Kolodvor 11572«. 23101

Kapital

4500 Din mesečno
obresti dobi kdor takoj po-dobi brezkonkurenčnemu pod-jetju 250.000 Din. Ponudbe pod šifro »Rentno posojilo« na upravo »Jutra«. 22905

Družabnica

z najmanj 50.000 Din v go-tovini, se išče za izbiro do-nosnega podjetja. — Po-nudbe na upravo »Jutra« pod »Družabnica 11733«. 23245

Dopisovanje

Znanja želita
dva mlada simpatična go-spoda z dvema simpatičnima gospodinjicama, v starosti 18 do 22 let, da bi gojile lju-beten z nama. Ponudbe na upravo »Jutra« pod značko »Zelen in črn«. 23230

Skrbinček!

Srčna bvala za vse. — Bil teko bolančkan. V par dneh sem že bliže Tebe in sicer N... Vro. Ne piši več sem. — Vroče poljube Tvoja M. 23203

Ženitve

Poročiti se želi
25letna gospodinja, inteli-gentna, čedne zunanosti, iz boljših hiše, z istotakim boljše situiranim gospodom, stariim do 40 let. Resne ponudbe s sliko in polnim naslovom je vpeljati proti zameteni di-šrečiji na upravo »Jutra« pod »Odkritostni značaj«. 23206

Janko Demšar

Erna Demšar, roj. Volavšek
poročena
Ljubljana, dne 29. oktobra 1924.

Želerniki

Brez posebnega obvestila.

Št. Jernej

Ugodna prilika

Mlinški stroj znamke »Rex« št. 2. — Mlinški stroj znam-ke »Henkel« (Stroj za mlenje grisa) (Griesmaschine) — Mlinški stroj za ločenje mlinških izdelkov (Saugmaschine) ležeči — Krtčni stroj št. 2, nadalje en par samo brusilni umetnih mlinških kamnov (Kunststeine) velikost 42 col. — Vsi omenjeni pre meti so v popo-luoma dobrem stanju ter se po iako ni-ki ceni prodajo istotom se prodajo popolnoma v dobrem stanju na pol krita kucija (Za eno vprežno). Poasnila pri Iva Kurald, valčni mlin Domžale pri Ljubljani. 57134

8740/a

Erna Demšar, roj. Volavšek

poročena

Ljubljana, dne 29. oktobra 1924.

Želerniki

Št. Jernej

Ugodna prilika

8740/a

Erna Demšar, roj. Volavšek

poročena

Ljubljana, dne 29. oktobra 1924.

Želerniki

Brez posebnega obvestila.

Št. Jernej

Ugodna prilika

8740/a

Erna Demšar, roj. Volavšek

poročena

Ljubljana, dne 29. oktobra 1924.

Želerniki

Brez posebnega obvestila.

Št. Jernej

Ugodna prilika

8740/a

Erna Demšar, roj. Volavšek

poročena

Ljubljana, dne 29. oktobra 1924.

Želerniki

Brez posebnega obvestila.

Št. Jernej

Ugodna prilika

8740/a

Erna Demšar, roj. Volavšek

poročena

Ljubljana, dne 29. oktobra 1924.

Želerniki

Brez posebnega obvestila.

Št. Jernej

Ugodna prilika

8740/a

Honoré de Balsac — F. K.

Zatajena ljubezen

Roman.

Zamorec je stal poleg njega. V eni roki je držal slepico, z drugo pa mu je pokazal v budoir in mu še enkrat priporočal s pridruženim glasom:

«Tih! Spominjajte se svoje častne besede!» Potem je izginil.

Léon je odložil svoj meč in hlastno pristopil k odprtim vratom. Zena — njegova neznanka je napol ležala na divanu, v skromnem negligéju, z zastrtim obrazom.

Léon je padel k njenim nogam. «Kakšna sreča!» je vzkliknil. «Toda kaj? Hočete še vedno skrivati pred menoj svoj obraz? ... Milost! Nobenih skrivnosti več! Čemu pajčolaniti!»

Obenem je nestrno stegnil roko. Nihče ga ni poskušal ovirati. ... Naenkrat pa je ugasnila luč.

Z nobeno indiskretno svetlobo nečemo razsvetliti teme, ki jo je sam spoštoval. Nočemo, da bi žalili veliko priporočano molčečnost. Pač pa le toliko lahko porečemo, da je Léonova sreča presežala njegove nade in da se mu ni vzbudila niti ena želja, da bi ne izpolnil svojih obljub.

Čas je hitro potekal. Noč se je nagnila, ko se je začel v sobi rahel šum. Odprla so se skrivna vrata, neznanka je izginila in Léon je bil sam.

Istočasno se je pojavil zamorec, s spoštljivo prošnjo, naj mu dovoli, da mu zopet zaveže oči in naj gre z njim. «Ne,» je Léon nejevoljno odvrnil. «Ne grem odtod, ne da bi videl tega oboževanja vrednega bitja. ...»

Tedaj ga je prav iz bližine prekinil ženski glas: «Tih! Mislite na svojo častno besedo!»

Léon se je pognal v smer, odkoder je prihajal glas. Zadel je ob zid; tipaje je našel mala, dobro zaklenjena vrata.

Medel žarek luči je pronikal skozi. Toda tudi ta se je oddaljil in izginil. «Okrutnica!» je vzdihnil in se ni drznil povzdigniti glasu. «Ostani vsaj trenutek ... samo eno samo besedo ...»

«Tih! Mislite na svojo častno besedo!» je krepkeje naglasil zamorec. «Da,» je Léon žalostno odvrnil. «Čast me veže — obljubil sem ...»

«Čast me veže — obljubil sem ...» pokoravam se. Vendar pa upam, da bo ta primer moje zvestobe poplačen po izvršitvi dane obljube.»

Znova so mu zavezali oči. Léon je sledil svojemu vodniku in sedel v voz. Kmalu je bil zopet doma. Vžičeni spomini, strmo glavo hrepenenje, sreča, nemir, blazna zaljubljenost — vsa ta mešanica raznih občutkov mu je naenkrat preplavila dušo. Zadrževal je, če ni morda le sanjal, končno pa je zaspal, da sanja ta sen še naprej.

IV.

Toda kdo bi mogel popisati njegov nemir in bolečine, ko je preteklo več dni, potem en teden, potem dva, potem trije — od njegove neznanke pa ni bilo nobene vesti. Bržkone ni niti mislila na to, da bi potolažila njegovo nestrpnost. Vsak dan se je večala njegova bolelost ob spominu nanjo.

«Kako je vendar mogla,» se je vpraševal, «tirjati mojo poštenost in zvestobo, samo da zadosti bipnim muham pihotne in popačene ženske? Toda ne! Nisem pravičen ... nevaležen sem. Čutil sem udar njenega srca. Strah ga je podvojil. O, ti moja dražestna ljubica! Zakaj se skrivaš pred preobilico mojih čustev! Zakaj si me dvignila na vrhunec sreče, da me takoj zopet pahneš z njega? Kaj je spomin na dragocene trenutke, ki sva jih preživela in ki polni in razgreba mojo dušo — kaj je pred tvojo dušo brez moči?»

Dočim je tako klical in zaklinjal svojo tajinstveno lepoto, ga je prekinilo pismo, ki so mu ga prinesli. Bilo bi naj

odgovor na vaa njegova vprašanja. Pisavo je takoj spoznal. Ista roka je pisala pogoje. Tresoč se veselja je raztrgal ovoj in bral:

«Koliko iluzij bom razdrila! Koliko ljubkih nad bo ugasnilo. Koliko pričakovanj bo uvenelo!»

«Domisljati ste si, da ste zmagali, dočim so drugi le razpolagali z vami. Vašemu samoljubju je gotovo laskalo, da ste z neodoljivo silo omrežili slabo ženo — dejansko pa ste bili le vi pokorni volji te žene. Skratka — zdaj pričakujete nestrno trenutek, ko uditte svoje gospodstvo z novimi izbruhmi strasti z vaše in z novimi slabostmi s strani te žene — toda na ta trenutek čakate zaman. Vse med vami in med njo je — končno. Vendar vam moram v otoni meri biti hvaležna za vašo usiljenost in nežnost vašega ponašanja. To hvaležnosti vam ne morem boljše izkazati, kakor da vam zaupam narte, ki so tako živo podražili vašo radovednost. Povam vam vroče navidežno čudnega, celo nepredvidnega ravnanja. Utem na, da se mi zaradi vas ne bo treba ničesar kesati.»

«Nesrečen zakon, kjer sem našla le brezčastnost, ponižanje, nepravilnost in nasilstvo, je zapustil v meni nepremagljiv odpor proti tem sramotnim eponam. Slabejšega težje in podpirajo pravico močnejše strani. To se pravi, da posvečujemo le nepravilnost.»

«Ko sem postala s petindvajsetimi leti zonet prosta, bogata in edina gospodarica same sebe, sem prisegla, da se nikdar več ne poročim. Tola kmalu sem začutila, da bi morala živovati najslajša naravna čustva kot plačilo za svojo neodvisnost.»

«Zaman sem se ozirala krog sebe. Nikjer nisem našla bitja, ki bi me ljubilo in mi govorilo o tej ljubezni.»

«Neprestano me je težila žalost, da nisem mati in pomalem naraščala do resnične vrtajoče bolesti.»

«Rojena sem pod vročim podnebjem ... moja narava je vročokrvna, moja duša je zmožna žgočih želja ... Kaj bi razlagala še več! ... Izmisliha sem si oni nenavadni načrt, da dožijem radost materinske sreče, ne da bi me vezale zasvožene vezi.»

«Kljub temu me nikar ne pristevajte med močne, svobodolomne žene, ki zavračajo koristne, družabne zakone kot predsodke. Ne! Jaz jih spoštujem in se jim pokoravam. In če sem jih le tokrat obšla, se je zgodilo pač edino enkrat.»

«Posebne okoliščine mi omogočajo, da sem ohranila svoj ugled in nisem prekršila pravil spoštobnosti.»

«S tem, sprva le plaho zaničljivim načrtom sem se ukvarjala vedno bolj in bolj. Preudarjala sem na vse strani. Sama priznam, da me je mikal še bolj zaradi onega, kar je dišalo na njem po romanu. Razrasel se je v strast. Kako mi je bilo mogoče, da sem ga izvedla, vam je znano in tudi to, zakaj vam moram biti zdati hvaležna za edino srečo, ki je dosegla še manjkala mojemu življenju.»

«Sprva sem se namenila, da vam ne povem ničesar in pustim, da pozabite. Pozneje sem pa uvidela, da sem vendarle dolžna, pojasniti vam par stvari. Poleg tega se lahko zgodi, da umrem, ne da bi bil — če se izpolnijo moje želje — predmet vseh vaših skrbi že snosoben, da si sam pomaga skozi življenje. Svoemu otroku zaustim svojo celo premožnje: vendar dvomim, če imam pravico, da ga oropam njegovega naravnega varuha.»

«Bodite torej pripravljeni, da prejmete, ko pride čas, polovico prstana z urezanimi rojstnimi podatki na naj vas zanesa vaša služba kamorkoli. Če bo v prstan vdelani dragi kamen diament, bo vomenjal sina, smaragd pa hčerko. Drugo polovico tega prstana dobi otrok, če izgubi mene: z njim pa

potrebna navodila, kje vas najde.»

«Kadar uzrete drugo polovico prstana, ki se bo prilegala k vaši, dokaz s tem otrok pravico do vašega varstva. Moje spoštovanje do vas mi jamči, da ne zaman.»

«Zlavrastvujte! Imejte se dobro, rev dobro. Léon! Ne vidiva se nikdar več! Prihranite si vse korake, da bi me našli. Podvezli bi jih brez možnosti uspeha, ker v kratkem odpotujem.»

«Pozabite čudeško bitje, ki ga ne poznate in ga nikdar ne boste poznali. Pozabite sen one noči, ki se ne more nikdar več vrniti. Bodite srečni! Želim vam srečo od srca. Kadar izvem, da se je ta moja želja uresničila, se bom veselila z vami. Zlavrastvujte!»

«Srečen!» je vzkliknil Léon in nejevoljen vrzel pismo od sebe. «Srečen naj bom, ko mi s hladnim srcem sporoča, da je ne smem več videti! Srečen, če mi njeno žaljivo zaupanje razkazuje vrednote onega, kar sem izgubil, le zato, da me takoj nato za vedno vsega oropa!»

«Tola nikar naj ne misli, da mi nide. Moja je! Sama je zavzela voz! Kaj res samo zato, da ga zopet raztrga? O, zaledeval je bom na vse strani. Oh vsa, kam čas uveljavim svoje pravice. Ne, ne bo mi nšla!»

«Ah!» je prišel znova, ko je za hip omdaril. «Pozabljam, da odpotuje. Morla se vrne v svojo domovino in ločila naju bodo neizmerna morla ... Kako sem nesrečen! Zakaj sem šel na oni rdeč! Zakaj sem bil tako nesposoben in srevel njene zahrbitne pogoje!»

Nenadna izguba najboljši laskavih nad bi Léona tako razburila, da je za par dni obolel. Kakor hitro je mogel zonet na cesto, se je lotil svojih poizvedovanj z veliko večjo gorečnostjo kakor prej. Ker pa je bil sam tujec v glavnem mestu, ni bilo veliko upanja, da kaj doseže.

(Nadaljevanje sledi.)

Meščanska korporacija v Kamniku razpisuje mesto kvalificiranega nadgozdarja

z izpitom za samostojno gozdno gospodarstvo. — Ponudbe z navedbo zahtev je vpslati do 15. decembra t. l. na upravništvo Meščanske korporacije v Kamniku.

Naznanjam

cenjenim damam, da otvorim s 4. novembrom 1924. oblast. konces. zasebno učilišče za krojno risanje in prirobovanje damskih oblek, po najboljši in (ahko razumljivi) Jack - metodi.

Poučevala bom od 8. do 12. in od 14. do 18. ure, izjemoma tudi ob večernih urah.

Priglasje sprejemam ob zgoraj navedenih urah.

Roxa Medved
strokovno izobražena učiteljica za krojno risanje damskih oblek.
Ljubljana, Mestni trg 24.

Na ljubljanskih velesejnih zaslovene Jarčeve kranjske

1986-a **KLOBASE**

razpošilja od 5 kg dalje
tvrdka K. JARC, Ljubljana,
Hradeckega vas 35.

Gobe, orehe
rjav, zeleni in beli
fižol
kupuje
"GLIVA", Ljubljana
Gospodarska c. 3 Wolfova ul. 12

Samo **Din 198**
svilen jumper
z dolgimi rokavi,
prvovrsten tricot
v vseh mogućih barvah
le pri 1100/-
A ŠINKOVEC nasl.
K. Soss, Ljubljana.

Ivan Stibilj
delovodja

po dolgi mučni boleznj včeraj dne 29. oktobra mirno preminul.

Pogreb nepozabnega pokojnika bo v petek dne 31. oktobra ob 1/2. uri popoldne iz državne splošne bolnice na pokopališče k Sv. Križu.

Ohranimo ga v trajnem spominu!

V Ljubljani, dne 30. oktobra 1924.

Mestni pogrebni zavod v Ljubljani.

Telefon št. 3 **Žarnice Osram** Telefon št. 3

kupite najceneje pri firmi
Ivan Bogataj
koncesionirano elektrotehnično podjetje
v Ljubljani, Kongresni trg 19
6418a poleg Nunske cerkve
T govina in zaloga instalacijskega materiala,
teleoskkih aparatov, modernih svetilnic in svetiljk ter
modernih signalnih naprav proti vltomu.

Iesenske
književne novosti
Tiskovne zadruge v Ljubljani:

Dr. Iv. Tavčarja, Zbiranb spisov V. svez. (Izba kongre-a). Zgodovina romana. Broš. Din 84 —, v platno vezan Din 100 —, v pol-un-e vezan Din 105 —, post. Din 250, oar. Din 3 —.

Keramik Janko, Cyclamen. Roman. Broš. Din 22 —, vez. Din 27 —, post. Din 125.

Badal And., Križev pot Petra Kapljenika. Post. Broš. Din 17 —, vez. Din 22 —, oar. Din 125.

Anton Melik, Jagoslavija, I. del. Druga predelava in p. množna izdaja. — Broš. Din 60 —, mehko vez. Din 75 —, post. Din 2 —.

Svoboda-Govetkar, Pastirski moj. Veseligr. v 3 delavjih. Broš. Din 14 —, post. Din — 75.

Pajalič, dr. Edv., Civilnopravni red. Broš. Din 30 —, post. Din 1 —.

Haročila sprejema Tiskovna zadruga v Ljubljani, Prešernova ulica 54.

Mestni pogrebni zavod v Ljubljani.

Naša predobra mamica, oziroma teta, sva-kinja, gospa

Lucija Pirc, roj. Rode
vdova predsednika Kmetijske družbe

nas je danes ob 1/6. uro zvečer v 59. letu svoje starosti za vedno zapustila.

Pogreb nepozabne pokojnice se vrši v petek dne 31. oktobra 1924., ob 1/2. uri popoldne iz hiše žalosti. Pokopališka cesta št. 6, na pokopališče k Sv. Krištofu.

Ljubljana, dne 29. oktobra 1924.

5727-a **Zalujoči ostali.**

Vsem sorodnikom in znancem javljamo pretržno vest, da je naša prebaga soproga, mati, oziroma sestra, svakuje, gospa

Marija Wicherjeva
posestnica

d nes ob 1/10. uri v 36. letu svoe starsti, previdni s sv. zakramenti. po do gotrajni, potrepežljivi boleznj mirno v Gospodu zaspala.

Truplo dragre pokojnice se bo položilo v četrtak ob 1/16. uri v obiteljsko nagrobo k vernemu počitku.

Sv. maša za dušico se bo brala v petek zjutraj ob 1/7. uri.

Ljutomer, dne 28. oktobra 1924.

Leopold Wicher, klobučar in posestnik.
5733-a **Friedebald, Reinhold, Lebrecht, Lid'a**, otroci.
Ivan Praprotnik, brat. — Helena Stopar, sestra.

Izšla je
Bianikova
Velika Pratika
za navadno leto 1925
ki ima 365 dni.

"VELIKA PRATKA" je najstarejši slovenski kmetijski koledar, ki je bil najhloj up-stovan že od naših pradedov.

Tudi letošnja obširna izdaja se odlikuje po bogati vsebini, zato pride prav vsaki slovenski roditelj. 1925/a

Dubi se v vseh trgovinah po Sloveniji in stane 5 Din. Kjer bi je ne bilo dobiti, naj se naroči po dopisnici pri tvrdki

J. Bianik nas edink! tiskarna in ilustracijska z'vod Ljubljana, Breg št. 12.

SINGER ŠIVALNI STROJI so na vsem svetu poznani kot najboljši

Singer šivalni stroji, Bourne & Co., New York 709/a Prodaja na obroke

Ljubljana, Šelenburgova ul. 3

Centrala za SHS: Zagreb Maruiceva ul. 5 Zastopstva v vseh mestih